

Новине српске

МОСТПТОВИ

Савез српских друштава Словеније | Број 65 | Година 17 | Децембар 2021

Много позитивне енергије

Срећно и берићетно

Прође и јесен, вријеме када се убирају плодови више мјесечног рада, и вријеме када се са радошћу приступало сваком послу, поготово ако је била богата љетина. А како смо радили, и да ли смо уопште било шта радили, види се по ономе што смо убрали, каква сјетва, таква и жетва. Неки су се све вријеме трудили, борили, покушавали и успијевали у ово злослутно и злогласно вријеме да ураде што више, или бар онолико колико се дало у ово доба.

Нека друштва и појединци су се својски ангажовали и потрудили да упркос свим неразумним мјерама и разним притисцима на друштвени живот, ипак ураде нешто добро, лијепо и квалитетно, мада са мањим бројем извођача и посјетилаца. Нису то били догађаји у великим дворанама, са учешћем више друштава и група, са пуним дворанама, али ипак су на свој начин остали упечатљиви и значајни не само за она друштва која су те догађаје припремила и организовала, него и за цјелокупну српску заједницу у Словенији.

Важно је истаћи да су друштва била активна, онолико колико се заиста могло у овим условима, у разним крајевима, од Велења, Крања, Нове Горице, Јесеница, Храстника, Љубљане... и да су показала да се пројекти морају реализовати упркос свему, свим потешкоћама и наметнутим мјерама. Свакако је у свему овоме битна и сарадња са локалном заједницом и сличним организацијама у крају гдје друштво ради.

Савез српских друштава Словеније у ово вријеме, односно од задњег броја Новина српски Мостови, није имао посебних активности везаних на реализацију конкретних пројеката, али постоји сталан рад и ангажовање на побољшању положаја и статуса српске заједнице у Словенији, па тако и положаја Савеза и друштава у њему.

Ако пођемо од друштава можемо закључити да су нека друштва у задњих мјесец-два имала по четири-пет догађаја, остали по један, али то не значи да су то једини њихови догађаји, односно пројекти.

Значајна је и различитост приредби која су друштва организовала или учествовала на догађајима у организацији других. Тако имамо посјете музеју, учешће на догађају у организацији општине, представљање властите дјелатности и самог друштва, представљање српске културе и обичаја, затим концерте традиционалне и умјетничке српске музике, концерте народних игара и пјесама, литерарне сусрете и слично. О свему томе можете прочитати у овом броју Мостова.

Иако су наступили зимски дани, то не значи да престају активности и да је некакав зимски одмор, напротив, друштва имају стално неке обавезе, а једна од њих је и припрема пројеката за наредну годину, која ће, надамо се, бити бар мало боља од ове која одлази.

Срећну и берићетну нову 2022. годину желе вам Новине српске Мостови.

Душан Јовановић

Душан Јовановић	
Лети, лети песмо моја мила.....	4
Сандра Јевтић	
Вукови дани.....	7
Миодраг Кондић	
Дани српске културе у Крању.....	8
Синиша Живковић	
СКД Слога у 2021.....	10
Данијел Серчић	
Забавом кроз традицију.....	12
Данијела Ђуза Тешановић	
Међународни фестивал ветерана.....	14
Јово Јауз	
Јесен у Велењу.....	16
Јово Јауз	
Крсна слава Мратиндан.....	20
Јово Јауз	
Млади музеолози.....	21
Драган Недељковић	
Између културног провинцијализма.....	22
Остоја Шобот	
Људско биће?.....	24
Ава Јустин Поповић	
Мисли.....	32

Насловна страна: Честитка за Нову годину, аутор: Бранко Баћовић

Издавач
Савез српских друштава Словеније

За издавача
Златомир Бодирожа

Главни и одговорни уредник
Душан Јовановић

Лектор за српски језик
Мића Живковић

Графичка обрада и прелом
Душан Јовановић

Обликовање
Бранко Баћовић

Молимо, да сви дописници шаљу своје текстове и фотографије (CD) на адресу:
ССДС, Грабловичева 28, 1000 Љубљана
или по електронској пошти:
dule56@gmail.com

Штампа:
ENOLA B d.o.o.
Medvode

Изази 4 до 6 бројева годишње
Штампање часописа омогућили:

Jskd

JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

Пројекат је рађен у сарадњи са Владом Републике Србије и суфинансиран од Министарства спољних послова - Управе за сарадњу с дијаспором и Србима у региону.

Овај пројекат је суфинансиран из Буџета Републике Србије - Министарства културе и информисања. Словенија излази у поддржаном медијском пројекту и неће издвајати сопствене органе који је додатно средства.

Часопис уписан у регистар јавних гласила у Министарству за културу Републике Словеније под бројем 785

Лети, лети песмо моја мила

Српско културно просветно друштво „Свети Сава“ из Крања приредило и извело концерт традиционалне и умјетничке српске музике под називом „Лети, лети песмо моја мила“.

Концерт је одржан 26. новембра 2021. у просторима друштва у Крању пред око четрдесетак гледалаца који су с великом пажњом пратили овај догађај, поштујући мјере у вези са епидемијом Ковид-19.

Овај догађај отворио је Душан Јовановић које је у свом поздравном говору навео: „Поштовани посјетиоци, драги гости, добро вече и добро дошли на концерт традиционалне и умјетничке српске музике који носи наслов по веома познатој и популарној пјесми Јована Илића „Лети, лети песмо моја мила“, а у коме ћемо вам приказати само мали дио из богате ризнице српских традиционалних и умјетничких пјесама, као и неколико поетских остварења познатих и мање познатих српских пјесама. Српска православна црква и њени вјерници данас обиљежавају празник посвећен Светом Јовану Златоустом, великом светитељу и реформатору који је познат и као најчувенији проповједник у историји цркве. Убраја се у три јерарха, а надимак Златоусти добио је због својих реторичких – говорних способности. У неким крајевима Србије још се вјерује да на данашњи дан жене не треба да у руке узимају вуницу, конач или игле. У многим српским породицама овај светац слави се као крсна слава. Свети Јован Златоусти сматра се једним од најчувенијих светитеља, па се вјерује да на данашњи дан ваља узети неку књигу и из ње прочитати макар дио. Тако и ми који учествујемо у програму, придружујући се онима који вјерују у Светог Јована Златоустог и вјеровању да данас ваља узету књигу, вечерас заједно с вама прочитаћемо један дио из богатства српске поезије а биће, као што је већ и

Марко Чушин и Сара Митровић

сам смисао концерта, отпјевано неколико пјесама, а чућемо и неке инструменталне верзије. У вечерашњем програму учествују Сара Митровић, сопран, Марко Чушин, хармоника, Николина Бенић, флаута, Снежана Максимовић, рецитатор и Душан Јовановић, рецитатор. Желимо вам пријатно вече и да уживате у програму који смо припремили“.

Након поздравног говора Душан Јовановић је у првом блоку одрецитовао пјесму Божицара Ковачевића „Љубав – радости тужна“, затим је Снежана Максимовић рецитовала стихове Анице Савић Ребац, односно пјесму „Пролетњи дитирамб“, да би потом Душан Јовановић читао још једну пјесму Божицара Ковачевића „Једној пролазници“, Снежана Максимовић пјесму Данице Марковић „Ноћна идила“,

па опет Душан Јовановић пјесму „Љубав, о љубав“ коју је написао Велимир Живојиновић Масука. Након рецитација Сара Митровић је уз музичку пратњу Марка Чушина на хармоници, отпјевала пјесму „Лети, лети песмо моја мила“. Публика је, као што је већ речено, веома пажљиво и са великим поштовањем пратила наступе учесника у програму и сваког наградила заслуженим и бурним аплаузом.

Други блок почео је пјесмом Вељка Петровића „У пролазу“ коју је изрецитовао Душан Јовановић, а затим је читао и стихове Владислава Петковића Диса „Ноћ љубави“, Снежана Максимовић је одрецитовала пјесму Даринке Јеврић „Музика“, потом Душан Јовановић пјесме Војислава Илића „Љубим те душо“ и Косте Абрашевића „Драгој“. И други блок је завршен

Заједничка фотографија учесника у програму и публике

музиком, Сара и Марко су извели композицију „Што се боре мисли моје”, коју је компоновао Корнелије Станковић на текст Михаила Обреновића.

У трећем блоку публика је прво чула стихове пјесме „Пред сликом твојом” коју је написао Милорад Ј. Митровић а рецитовао Душан Јовановић, затим пјесму Драгиње Адамовић „У једном дану”, коју је одрецитовала Снежана Максимовић. Па онда опет Душан Јовановић са стиховима Момчила Настасијевића „Зора”, а Снежана Максимовић читала пјесму Јованке Хрваћанин „Невиђеном”, затим Душан Јовановић говорио стихове пјесме „Наша љубав” које је написао Раде Драинац. У свом трећем наступу Сара Митровић је, наравно уз пратњу Марка Чушина, отпјевала пјесму „Српкиња”, аутор музике и текста Исидор Бајић.

Пјесмом Милоша Црњанског „Мизера”, коју је рецитовао Душан Јовановић, почео је четврти блок овог концерта, а онда је Снежана Максимовић изрецитовала пјесму Милене Павловић Барили „Хтела бих да те волим”, да би затим Душан Јовановић прочитао пјесму Растка Петровића „Волећу ноћ, њу и земљу”, наставила Снежана Максимовић са стиховима пјесме без наслова коју је написала Милица Стојадиновић Српкиња, а затим је Душан Јовановић читао стихове Станислава Винавера „Ми се чудно разумемо”. Бранко Радичевић је аутор текста а Даворин Јенко аутор музике за композицију „Укор” коју су извели Сара Митровић као вокални солиста и Марко Чушин, инструментална пратња.

Снежана Максимовић

Пети блок је почео стиховима Јована Дучића, односно пјесмом „Душа” коју је одрецитовао Душан Јовановић, а у наставку је прочитао и пјесму Лазе Костића „Лице твоје”, да би потом Снежана Максимовић изрецитовала пјесму Мире Алчковић „Да живот буде љубав”, а онда је дошла на ред пјесма Милорада Ј. Митровић „Бика једном ружа једна”. На крају овог петог блока, односно на крају програма публика је чула још једну пјесму у извођењу Саре и Марка, а то је пјесма Бранка Радичевића „Ој, јесенске дуге ноћи”, чиме је завршен извођачки дио програма.

Душан Јовановић се захвалио публици на присуству и великој пажњи коју су присутни показали током програма, као и на аплаузу за извођење, напоменуто је да је овај концерт суфинансиран од стране Јавног фонда Републике Словеније за културне

дјелатности (JSKD), као и да рад друштва помажу Градска општина Крањ, суфинансирањем дјелатности друштва, а исто тако и Министарство спољних послова Републике Србије – Управа за сарадњу с дијаспором и Србима у региону, а затим је позвао Милоша Милића, председника СКПД „Свети Сава” да се обрати присутнима.

Милош Милић се прво захвалио учесницима у програму а затим поздравио све присутне, а посебно госте међу којима су били: Златомир Бодирожа, председник Савеза српских друштва Словеније, Цвијетин Нешковић, председник Српског културног друштва „Сава” из Храстника и Крстан Шућур, председник Српског културног друштва „Петар Кочић” Крањ. Након поздрава Милош Милић је позвао Златомира Бодирожу да се обрати публици и учесницима у програму.

Милош Милић, Снежана Максимовић, Душан Јовановић, Сара Митровић, Марко Чушин и Златомир Бодирожа

Златомир Бодирожа је у свом говору истакао: „нека ми буде дозвољено изразити моје задовољство вечерас са програмом из више разлога. Прије свега, и са другим културно умјетничким групама, даје се допринос очувању наше традиције, културног наслеђа и цијелокупног српског идентитета у Словенији. То и јесте примарни циљ свих друштава, уз све остале активности забавног и другог карактера. Радујем се што су ови млади људи препознали потребу и што његују културу и традицију, поготово на овако професионалан, да кажем, начин, као што су они то вечерас извели. Поносан сам што у нашој средини имамо могућности да саслушамо овакве врсне извођаче и умјетнике који су дошли овдје, и који његују прије свега наш језик и нашу културу, јер је језик синтеза сваког народа, па и нашег. Понекад сам, нажалост кад примијетим, а вјероватно и ви примијетите, да се понекад наши људи стиде нашег језика. Прочитао сам негдје како постоји, негдје на сјеверу Русије, једно село и језик којим говоре још само двоје људи, муж и жена. Цијела свјетска културна јавност труде се да сачувају тај језик. И

нека се труде. Зашто би било некога срам и стид нашег дивног језика на коме су створена толика дјела свјетског значаја, да их не набрајам. Не могу а да се не дотакнем споменутог Даворина Јенка. Сви ми знамо да је он компоновао химну Србије, а он је рођен дванаестак километара одавде, код Церкља на Горењском и био је члан Српске академије наука и умјетности и дао је огроман допринос. Ми се са поносом ево њега сјећамо и гајимо сјећање на њега, али не смијемо заборавити наше изврсне умјетнике и друге људе. Споменуо је дипломатску активност Јована Дучића у току Другог свјетског рата и његов разговор и одговор Хрватима у Њујорку 1942. године. На крају свог обраћања учесницима и публици Златомир Бодирожа је додао: „Мени је драго што су ови млади људи свјесни тога, нема другог начина за очување културе него преношењем са кољена на кољено. Шта би било да наши умни, мада већином формално неписмени преци, то нису знали, а врло добро су то предање пренијели до данашњих дана”. Говорећи о концерту рекао је да је ово огроман рад, не само таленат, и зато је велика захвалност

Сара Мијировић

овим људима јер су они упорни, и треба да их сви подржавамо и да се сви трудимо да би некако ти млади људи дошли што више до изражаја”.

Душан Јовановић

На крају овог лијепог и занимљивог догађаја Милош Милић је учесницима у програму подијелио захвалнице и скромне поклоне, а затим позвао све, и учеснике и публику, на дружење у истом простору. Услиједило је заједничко фотографисање публике и учесника у концерту а затим и дружење, чиме је завршен овај концерт, односно пројекат СКПД „Свети Сава” Крањ, који је, као што смо већ навели, суфинансиран од Јавног фонда за културне дјелатности (JSKD)”.

Текст: Душан Јовановић
Фото: Драгиша Лазовић и
Душан Јовановић

Публика

Вукови дани 2021

После две године, у суботу 27. новембра 2021 одржали смо 11. Вукове дане. С обзиром на ситуацију у којој се тренутно налазимо са корона вирусом, били смо у могућности манифестацију Вукови дани одржати само за наше чланове друштва. Упркос томе, морамо се похвалити,

да је Линхартова дворана била лепо попуњена. Програм је отворила наша драмска секција, која је са својом игром успела да насмеје све присутне. Затим су се представиле певачка и све наше фолклорне секције. С обзиром да су наступиле само наше секције друштва,

на бини Линхартове дворане видели смо разноликост и шаренило ношњи, а публика је судећи по аплаузу и овог пута уживала тако у представи драмске секције као и преосталог програма певачке и фолклорних секција.

Сандра Јевтић

Дани српске културе у Крању

Шеснаесте Дане српске културе у Крању у КД „Брдо“ започеле речи великана Гаталице

На крилима речи

Разговором ученика Српске допунске школе с писцем, кроз драмски играока „Сусрет великана“, представљен је смисао уметности и трагање за инспирацијом.

Свечана сала Културног друштва „Брдо“ у Крању била је 11. новембра 2021. место одржавања великог културног догађаја. У склопу 16. дана српске културе, отворени су књижевни сусрети под називом „На крилима речи“. Овогодишњи први дан традиционалне манифестације „Дани српске културе“ се састојао из два дела, разговора са књижевником Александром Гаталицом у првом делу, а касније и промоције романа „Свјетла у тами“ Остоје Шобота.

После уводног говора домаћина сусрета Златомира Бодироже, уводног поздрава и речи добродошлице, је реч предана првом саветнику Амбасаде Републике Србије у Словенији, саветнику за културу, признатом књижевнику модерне српске књижевности, Александру Гаталици. О значајном госту је Златомир Бодирожа вешто издвојио само најзначајнија достигнућа из богате биографије писца и српског чинов-

ника, како не би био сувише опширан, а дајући довољно информација присутнима како би могли пратити наставак вечери.

На занимљив и прилагођен начин, уз активно учешће ученика, књижевник је упознао све присутне са појединостама из

живота својих ликова из романа. Разговор је текао кроз драмске елементе и приказе ученика Српске школе. За припрему и изведбу ове вечери, односно њеног садржајног дела се побринула Невена Бркић Ступар.

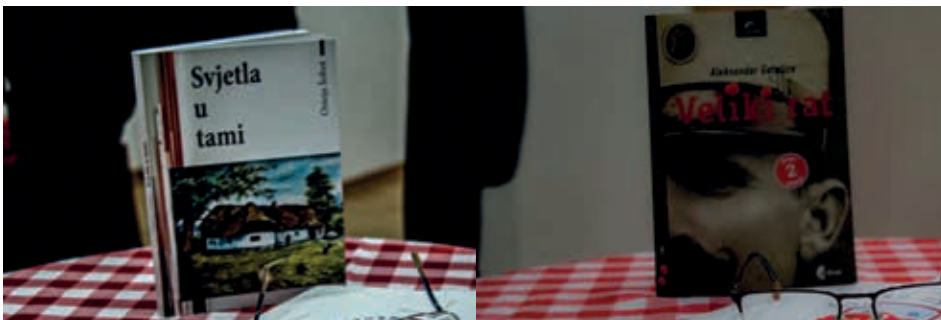
Ученици су желели да сазнају многе за-

извођењу девојчице са изузетним гласом, Ларе Недовић уз пратњу Недељка и Иване Милановић, ученика Српске допунске школе.

Други део сусрета је био намењен промоцији романа „Свјетла у тами” писца Остоје Шобота. Онима који прате рад Остоје из Крања знају да се ради о активном члану бројних српских организација. Бројној публици је био асоцијација за Давида Штрпца - Шобот је играо ову улогу у адаптацији драме „Јазавац пред судом” коју је приредило СКД „Петар Кочић” из Крања. Разговор између домаћина вечери и творца романа је заносио тему и у најраније његово животно доба, тако да смо докучили и Остојин надимак по којем га само неколицина познаје - Сењор.

По завршетку програма Митар Вујиновић председник друштва, захвалио се присутнима позивајући их на припремљену закуску у клупском простору. Митар је уручио и посебна признања учесницима, завршавајући речима да је јако срећан да у ово неугодно време епидемије ипак налазимо начине да се друштвени живот не угаси у потпуности.

нимљивости из детињства познатог писца о којем су читали претходних часова – колико је потребно времена да би се написао роман, до признања када се родила љубав према музици и уметности уопште. Господин Гаталица је о свему говорио на јако интересантан књижевнички начин, што је уз сценску приредбу давало јако пријатан

и несвакидашњи догађај.

Говора је било и о познатом делу писца, роману „Велики рат”, о његовом настајању, конструкцији те о бројним ликовима који јесу - као и о онима који нису ушли у роман.

Пред крај програма кренула је песма, у

Догађај је изведен у складу са важећим препорукама и мерама за спречавање ширења епидемије, која у знатној мери ограничава рад културних организација.

Миодраг Кондић

СКД Слога у 2021.

Одлазећа 2021. година остаће упамћена по много чему тешком, напорном, најблаже речено, чудном и неубичајеном, а по мало лепих, надахњујућих и пријатних догађаја.

Обавијени тешком и злослутном атмосфером епидемије, ограничени у многим од наших свакодневних, до скоро, рутинских активности, с тешком муком смо успевали да одржимо пријатну атмосферу слободе, креације, мобилности и креативности која се до скоро подразумевала, што смо сматрали већ достигнутим цивилизацијским и друштвеним циљем и нивоом на коме свакодневно функционишемо.

Непрестано окружени, што реално, што виртуелно, информацијски и апстрактно, невидљивом болешћу која је предано угрожавала здравље и односила животе људи које смо, мање или више познавали, схватили смо колика је вредност свакодневних задовољстава, дружења, пријатељског ћаскања, случајних или намерних сусрета, интимних догађања који су нам полако али сигурно, измицали, на „безбедну“ физичку или социјалну дистанцу. Тешко смо се мирили са чињеницом да је дистанца, каква год она била, наша садашњост, а по неким злослутним наговештајима, и наша будућност.

Зато смо као друштво и као појединци покушали да ову, по много чему годину за заборав, ипак учинимо колико – толико смисленом и „нормалном“, при чему смо за „нормално“ сматрали догађање које бар приближно асоцира и подсећа на догађаје ранијих „предепидемијских“ година.

Сматрамо да смо успели и да смо нашим активностима, организованим догађајима и реализованим пројектима, члановима и свим пријатељима Српског културног

друштва „Слога“ бар мало улепшали и олакшали борбу са свакодневним тешкоћама, те да смо, колико нам је било могуће, разбили сивило епидемијске свакодневице.

У току године, сналазећи се и у најтежим околностима ограничења јавних окупљања успели смо да организујемо више традиционалних програма и приредби, користећи пре свега, периоде лепог времена и могућности окупљања на отвореном. Једна за другом низале су се приредбе и реализовали пројекти, углавном успешно и безбедно, без ризика да нарушимо било чије здравље или миран сан: „Фолклора трих дежел“, реализовано у јуну, „Дечји концерт“, у јулу, „Култура нас зближује“ и „Разиграна срца“, у септембру, „Књижевно вече“, реализовано у октобру.

Фолклора трих дежел, Дечји концерт

Искористивши пријатно летње време и могућност дружења на отвореном, као и лакше проветравање затворених просторија у јуну и јулу је „Слога“ организовала два своја традиционална програма: „Фолклора трих дежел“ и „Дечји концерт“.

То су већ годинама програми који привлаче широк спектар учесника и публике, с једне стране промовишући међукултурно преплитање народа и етничких група који живе на просторима Горишке регије, са друге стране подстичући рад и стваралаштво у фолклорној и културној тради-

цији од малих ногу, код генерација које тек стасавају. Нажалост, ове године је број учесника и присуство публике било лимитирано, али циљ је постигнут, пројекти су реализовани, традиција је одржана.

Култура нас зближује, Разиграна срца

Задњи дани одлазећег лета, пријатна септембарска температура и огромни и лепо уређени простор спортског центра „Јава“ у Ореховљу створили су идеалне услове за организовање наших традиционалних приредби „Култура нас зближује“ и „Разиграна срца“. Била је то прилика да на отвореном простору окупимо већи број људи, заинтересоване публике, чланова и пријатеља нашег друштва. Фудбалски турнир који је одржан у преподневним сатима био је права спортска увертира за културне догађаје које смо организовали у наставку, у топлим поподневним и раним вечерњим часовима. Нажалост и овом приликом смо морали да значајно редукујемо број учесника, пре свега због немогућности да допутују бројна гостујућа друштва, као и гости из других земаља,

али је то била изврсна прилика да удружени наступе чланови извођачког ансамбла „Слога“ као и наш дечји састав. Врло пријатно изненађење приредило нам је и гостујуће Македонско културно друштво „Охридски бисери“ правом виртуозном минијатуром која је измамила спонтане аплаузе на отвореној сцени.

Упоредо са наступом фолклорних друштава, организовали смо и пригодну изложбу српских ношњи из разних крајева, које припадају богатом фонду у власништву СКД „Слога“. Изложене ношње плениле су пажњу знатижељних посетилаца и додатно улепшале овај догађај.

На крају смо са задовољством закључили да је наслов нашег пројекта „Култура нас зближује“ овог пута у потпуности одразио суштину приредби.

Желели смо да у овим чудним временима одржимо традицију, али да пре свега покажемо да је култура иманентна људском бићу, да је и у тешким временима она чинилац зближавања људи, без обзира да ли припадају истом културном миљеу или долазе из различитих средина.

Синиша Живковић

Забавом кроз традицију 2

СКУД „Видовдан“ из Љубљане реализовало радионицу за децу на тему културе и традиције

Радионица за децу под називом „Забавом кроз традицију 2“ имала је за циљ деци на забаван начин представити српску културу и традицију односно приближити им вредности које су за наш народ биле карактеристичне у прошлости. Основни концепт радионице чинило је шест тачака односно пунктова, на којима се је обрађивала одређена тема. На свакој тачки било је по двоје старијих чланова друштва, који су деци представила своју тему. Теме које су се обрађивале биле су: српска народна ношња, ручни радови и традиционални накит, крсна слава, ћирилица, старе дечије игре и српски традиционални музички инструменти. После успешно савладане сваке теме, деца су добила по једну налепницу и на тај начин успела употпутити мапу која их је касније водила до скривеног блага односно награде на крају радионице.

Ове године радионица је због прописаних епидемиолошких мера била, за разлику од прошлогодишње, намењена само члановима дечије и омладинске групе нашег друштва. Одзив деце био је већи од очекиваног, а похвале и позитивни коментари стигли су и од стране родитеља.

Радионица као таква, део је ширих – годишњих пројеката, које унутар друштва већ неколико година спроводимо, а све

са циљем да најмлађим члановима поред редовних проба фолклора пружимо и додатне активности на којима ће се ближе упознати са нашом традицијом, обичајима и културном баштином.

Овај, као и реализацију већине других пројеката, подржали су Министарство

спољних послова Републике Србије – Управа за сарадњу с дијаспором и Србима у региону, Министарство културе и информисања Републике Србије, као и Јавни фонд за културне делатности Републике Словеније (ЈСКД).

Тест: Данијел Серчић
Фото: архив друштва

Међународни фестивал ветерана на Златибору

Ветеранска група СКУД „Видовдан“ из Љубљане се састоји од 25 активних чланова старосне доби од 30 до 60 година, који поред игре и пјесме волимо и дружење и путовања.

У недјељу 05. децембра 2021. смо се вратили са једног од многобројних излета и скупова на које смо позвани као ветеранска група „Видовданаца“. Сходно томе потрудићемо се да вам укратко пренесемо наше одушевљење приликом гостовања на Златибору и учешћа на 10. традиционалном међународном фестивалу ветерана под називом „Златибором цура шеће...“.

Десет година Удружење за неговање народне традиције „Златибор“ – Чајетина, први викенд у децембру организује скуп ветерана који ради фолклора, забаве и дружења преплаве Златибор из цијелог свијета. Склапају се нова пријатељства и одржава се традиција српске игре и културе. При поласку на свако дружење много

је битно да се наоружамо добрим расположењем и вољом за дружењем, забавом,

желуцом за добру и обилну храну као и одморним ногама. Златибор има своје

чари које за три дана, колико траје фестивал, није могуће обићи и погледати, но уз добру вољу и одморне ноге 60% видиш, а тих 60% што видиш, 100% уживаш.

Златибор је познат по много чему. Једна од препознатљивих ствари јесте пијаца на којој можеш да уживаш очима а богами и желуцом. Одјевни предмети од вуне, добро суво месо, кајмак, па и ракије свих врста (нама „Видовданцима” највише се допала дуњевача) само су неке од ствари које се на пијаци могу наћи.

Тренутно на Златибору најпознатија је „Голд гондола” која је уједно и највећа у свијету – девет километара најмодерније трасе Златиборске гондоле повезује центар Златибора са ски-центром Торник, а све то преко Рибничког језера на којем се налази међустаница. Гондола тренутно има капацитет од 600 путника по сату у 54 засебне кабине са по десет мјеста, док је максималан капацитет гондоле чак 90 ка-

бина и 1000 путника по сату. Вожња гондолом пружа 25 минута вожње са невјероватним погледом на живописне пејзаже Златибора.

Ветерани СКУД-а Видовдан могли бисмо писати километарске чланке о три незаборавна дана проведена на Златибору. Једноставније је да вас позовемо да нам се придружите у игри и пјесми, путовањима и дружењима и да доживите оно што ми ветерани – „Видовданци” не можемо да вам пренесемо на папир, нити да дочарамо везано за ова три незаборавна дана.

Искористићемо прилику да се захвалимо организаторима: Удружењу за неговање народне традиције „Златибор” – Чајетина, као и сјајним другарима Весни Никитовић и Луки Весовићу на сјајној организацији, гостопримству, вечерњој забави, као и сјајном дружењу кроз игру и представљање српске културе.

Велики домаћини који из године у годину показују и доказују зашто се ми сваке године одазовемо позиву. Захваљујемо се и господину Ранку Шмитрану и фирми Шмитранс д.о.о. на несебичној помоћи везаној за пријевоз и удобност наше вожње до одређених циљева.

Толико за сада од Ветерана СКУД „Видовдан”, читамо се на неком другом путовању.

Текст: Данијела Ђуза Тешановић
Фото: архив друштва

Јесен у Велењу

Активна јесен за чланове Српског друштва „Др Младен Стојановић” из Велења. Сезона 2021/2022 у Велењу врло је добро и активно отворе на.

У периоду јесени чланови друштва били су врло активни. Одрадили су више сопствених пројеката за млађе и старије, учествовали на приредбама у Велењу и ново знање стицали код куће и наших пријатеља Српског културног друштва „Сава” из Храстника на семинару учења традиционалног српског пјевања, под менторством Снежана Максимовић и под покровитељством Савеза српских друштава Словеније и ЈСКД.

Шести међукултурни дијалог

Наше активности почеле су 11. септембра, а завршене 24. новембра 2021. са славом друштва Мратиндан. Први од пројеката је Шести међукултурни дијалог 2021 – Кулинарство етничких група Шалешке долине, а одржан је 11. септембра 2021.

Међукултурни дијалог

Међукултурни дијалог - Фолклорна група СД Др Младен Стојановић Велење

У граду Велењу већ шесту годину организује се пројекат под именом „Међукултурни дијалог – Кулинарство етничких група у Шалешкој долини. Пројекат је мијењао више термина тако да је одлучено да буде у септембру на Кардељевом тргу, гдје смо уједно и прославили 40 година отварања трга. Координатор пројекта Матија Благус из КД „Међимурје”, који је задужен за координацију од самога почетка.

У пројекту су учествовали: Српско друштво „Др Младен Стојановић”, КД „Међимурје”, Велењски тамбураши и грађани насеља Кардељев трг. Србско друштво „Др Младен Стојановић” из Ве-

Улица Ђлеше - Фолклорна група СД Др Младен Стојановић Велење

лења на својој тезги представило је ручне радове – Змијањски вез, традиционална српска јела, а није могло проћи ни без роштиља гдје је окупљени народ чекао у реду. Посјетиоци су били задовољни да су могли изложена јела пробати, а чланови задовољни што су добили саме позитивне критике за организацију. За јела и ручне радове побринуле се Милица Празник, Данијела Митровић и Зорица Нишић. На бини која била испред наше тезге наступили су велењски тамбураши који активно раде у КД „Међимурје” и наши музичари Параскева и Његош Јауз који су одсвирали сплет српских пјесамa.

Након завршетка музичког дјела програма дошао је градоначелник Петер Дермол који је свечано разрезоа тарту поводом 40 година отварања Кардељевог трга и онда је дошао ред да се наша фолклорна група представи играма из Левача – Србија. Занимљиво у свему томе је, да је народ масовно почео излазити из зграда тек кад се зачуло српско коло. После кореографије сви заједно заиграли ужичко коло у којем је било и осталих народа.

Тај дан у исто вријеме одржана је више пројеката на раздаљини петсто метара.

Велење се представља - шпанг СД Др Младен Стојановић Велење

Одзив је био добар али је могао бити и бољи. Разлог за то је ограничење и услов ПЦТ теста. Надамо се да ће догодине бити боље. По неким процјенама било је око четири стотине пролазника који су свратили да виде овај догађај.

Велење се представи!

Градска општина Велење у сарадњи са Спортским савезом Велење на Титовом тргу сваке године организује приредбу „Велење се представи”, која се традицио-

нално припрема за општински празник. Ту се представе сва културна и спортска друштва и образовне установе које активно раде у општини Велење. Ове године, 18. септембра, учествовало је нешто мање организација/друштава, а разлог је контрола ПЦТ теста. Учествовали смо и ми а наш циљ је био показати наше активности у друштву и тако промовисати друштво. Радиле смо промоцију српског туризма, књиге, новина Мостови – Савеза српских друштава Словеније, поред наших секција. Одзив је био добар за услове у којима је све организовано. На тој приредби било је између петсто и седамсто људи. Добили смо позив за учешће на информативном дану Факултета за енергетику Универзитета Марибор, а наш задатак је да дочекамо будуће студенте из Србије, који ће доћи у Словенију на школовање.

Наше друштво радо се одазове на позиве општине Велење. Циљ нам је био показати наше активности у друштву и тако промовисати друштво, што нам је и успјело.

Посјетио нас је и градоначелник Петер Дермол, са којим смо попричали на тему проблематике наше заједнице и акти-

Међукултурни дијалог - шпанг СД Др Младен Стојановић Велење

Улица Ђлеше - Фолклорна група СД Др Младен Стојановић Велење

вног рада друштва. Изостао је једино наш наступ којег су очекивали сви они који нас прате.

Велењчан сам! – Велењчани кувамо заједно! - Velenjčan sem! - Velenjčani kuhamo skupaј!

Српско друштво „Др Младен Стојановић” има врло добар однос са заводом Музеј

Велење. У пројекту „Velenjčan sem!” (Велењчан сам!) учествујемо од самога почетка. Координатор између музеја Велење и нас је од самог почетка Алма Јаворник, која нас је и овај пут позвала на сарадњу.

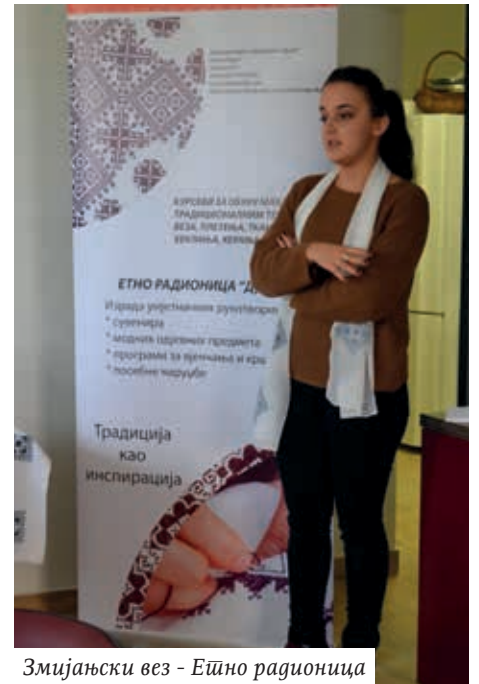
Овај пут, 28. септембра 2021, тема је била да представимо традиционална јела. На позив се одазвало наше друштво, албанска заједница и босанска заједница (Ал-

Велење се представља - чланови СД Др Младен Стојановић Велење

Змијањски вез

Змијањски вез - Етно радионица

мини родитељи), остали отказали задњи у задњем тренутку.

Пројекат је отворила Алма Јаворник и изрекла добродошлицу свима присутнима. Представила сваку групу посебно и јела која су била припремљена. Да све није само монотono за то се побринула мушка пјевачка група, која је отпјевала неколико традиционалних српских пјесама и с тиме гостима уљепшала вече. Због тога је све било природније и традиционалније. Мушка пјевачка група добила је саме похвале од Словенаца, који су били присутни.

Организаторка Алма Јаворник захвалила се члановима Српског друштва „Др Младен Стојановић”, друштвима што су се одазвали на позив и помогли око реализације пројекта „Велењчан сам!” Без нас пројекат не би био реализован!

Улица плеше – Европска не-дјеља мобилности
Двадесета годишњица европске мобилности.

Инштерни настуй_ Заједничка фотјографија са родишељима

Пројекат у којем смо учествовали под називом „Улица плеше“ реализован је 22. септембра 2021. и дио је већег пројекта „Европска недјеља мобилности“ (Европски teden mobilnosti), који траје читаву седмицу. Активности се догађају на отвореном и обухватају више тематика, а задњи дан је намијењен културном догађају, гдје се представе плесне групе. Српско друштво се сваке године радо одазива на позиве координаторке Маше Колшек и једино смо друштво које приказује фолклорне игре, у том примјеру српске традиционалне игре. Тим поводом за неколико часова затвори се улица кроз град да се може реализовати пројекат, због тога многи буди незадовољни, јер морају обилазити град и настане доста пометње у саобраћају.

Учесници овогодишњег пројекта „Улица плеше“ у којем је учествовало девет група, а ми смо били једини од етничких група, су: „Сароега“, „М-dance“, Плесни студио Н (2. разред), Плесни студио Н (7. разред), Плесни студио Н (8. разред), Плесни студио Н (средњошколке), Српско друштво „Др Младен Стојановић“, SPIN mix и Магнолија. Још један успјешно одрађен наступ!

Интерни наступ

Не знамо како код других друштава, али у Српском друштву „Др Младен Стојановић“ из Велења у вријеме епидемије Ковид-19, омасовио се број чланова. Поготово је стигло доста дјеце узрасти од шест до дванаест година. Због забране коришћења културних дворана и ригорозних мјера одлучили смо се да у дворани „Gaudeamus“, гдје одржавамо пробе, припремимо интерни наступ и позовемо родитеље да дођу видјети шта се ради и шта су научила њихова дјеца. Припреме су почеле већ раније, а наступ је одржан 17. октобра 2021. у кругу чланова и њихових родитеља.

Овај пут нисмо наступили у ношњама, већ у друштвеним зеленим мајицама. Наш први ансамбал изашао је дјечи у сусрет, тако да су наступили заједно с њима, да дјеца не би имала превише треме.

Први ансамбл је наступио са својом коореографијом „Игре из Левача“ – Србија, учествовала је пјевачка група са два сплета пјесаме, а дјеца су имала свој програм: рецитовање, пјевање и играње њихове коореографије. За све се побринула Данијела Митровић, која је задужена за рад са дјецом. Родитељи су били задовољни с виђењем и ту смо их обавијестили да су ношње за дјецу на шивењу и да би требало да буду достављене средином јануара 2022. После наступе дружили смо се у дворани и заиграли неколико кола. Требало је и у родитељима пробудити жељу по игри.

Упознајмо Змијање Наш идентитет!

То су два врло битна пројекта од којих је један реализован, а други је још у реализацији.

Упознајмо Змијање!

Пројекат „Упознајмо Змијање“ изводио се у просторијама друштва „Српски дом“ и дворани Ана. Пројекат се изводио три дана у октобру 2021. Координатор и организатор радионица је Милица Празник која у друштву већ неколико година израђује разне елементе (пешкире, јастуке, мараме, кошуље...) са мотивима змијањског веза и највећа захвала иде баш њој за богату збирку Змијањских радова, које посједује Српско друштво „Др Младен Стојановић“. Пројекат је обухватио неколико радионица, а то је везење Змијањског веза, шивење ношњи, традиционално пјевање пјесаме тога краја, а извођен је у сарадњи са Хуманитарним удружењем „Дуга“ из Бање Луке и то је већ трећи пут. Предавачи који су нам преносили знање су Драгица Маамић и Милица Спремо. За учење традиционалног змијањског пјевања побринула се Снежана Максимовић, која је врло коректно одрадила радионице пјевања. Напредак у пјевању је био очигледан. Сви присутни су били врло задовољни са радом.

Наш идентитет!

Пројекат се изводи већ низ година и почињемо га у септембру. Реализација за-

почне кад примимо довољан број пријавница, ове године 24. септембра. Пројекат „Наш идентитет“ има циљ образовати дјецу, кроз разне радионице, да не забораве српски језик, писмо, културу и обичаје. Учесници уче српско писмо ћирилицу, упознавају српске писце, пјеснике и њихове радове. Уче обичаје и културу. На крају све то знање јавно изнесу на наступу. Пројекат се изводи у двије групе, два пута седмично по два пута по 45 минута. Пројекат је закључен али извођење радионица траје и даље, јел то желе и родитељи и дјеца. Док буде средстава трајаће и пројекат.

Спонзори ових пројеката: - Јавни фонд Републике Словеније за културне дјелатности (ЈСКД), Градска општина Велење, ARSO, vgrajevanje stavbnega pohištva, Goran Arsenijević s. p., Tampotisk d. o. o., родитељи.

У новембру су одрађена два пројекта, о којима је било већ опширније писано, и учествовали смо на семинару традиционалнога пјевања у Храстнику.

Млади музеолози, 21. новембра 2021, Луткарска представа „Медвједова женидба“ и радионице на ту тему.

Мратиндан, слава Српског друштва „Др Младен Стојановић“ из Велења, 24. новембра 2021.

- 23. и 24. октобар 2021 Семинар традиционалнога пјевања у организацији Савеза српских друштава Словеније и Српског културног друштва „Сава“ Храстник, 23. и 24. октобра 2021. у Храстнику,

Док неки спавају, други раде. Не дајте се моји Срби. Држава је увела правила али као што видите може се и уз ограничења много тога да се уради и постигне да друштво напредује умјесто да се угаси. Поздрав друштвима у Савезу српских друштава Словеније, која сарађују у тим тешким временима.

Текст: Јово Јауз
Фото: Архив друштва

Интерни наступ_ Дјеца група СД Др Младен Стојановић Велење

Крсна слава Мратиндан

Дани од Ђурђица до светог Мрате у народном календару старих Срба називају се „Мратинци” односно вуџи дани, јер је свети Мрата заштитник вукова.

Српско друштво „Др Младен Стојановић” из Велења прославило је 24. новембра 2021. своју крсну славу Мратиндан. Слава је прослављена у кругу чланова друштва у просторијама друштва „Српски дом”. Као што многи не знају, а ми знамо колико је слава важна у српском народу, зато је своје мјесто и нашла на UNESCO-вој листи нематеријалне културне баштине.

Славски обред обављен је уз славску свијећу, кољиво, славски колач, црвено вино, тамњан и симболе славе. Овогдишњи обред одрађен је без свештеника због већ познатог разлога, а то је епиде-

мија корона вируса и ограничења, која су нам наметнута. Обред ломљена славског колача урадили су Алекса Радовановић, Војислав Стојановић, Зоран Јауз, Илија

Томић, Михаило Урошевић и Јово Јауз уз присутне чланове друштва. После завршеног обреда Зоран Јауз захвалио се свим присутним члановима што су се одазвали и уљепшали тај нама значајан дан. Након тога слиједио је славски ручак и дружење уз традиционално српско пјевање. Ту су били присутни и наши чланови који су Словенци и први пут су били присутни на слави. Испраћај чланова са стране протекао је уз захвалност да се догодине опет окупимо.

У име друштва захваљујемо се нашим члановима што су се потрудили око припреме хране и организације а посебно Милисенку Малбашићу што нам је изашао у сусрет и испекао прасе.

Текст: Јово Јауз
Фото: Архив друштва

Млади музеолози,

дружење са луткама на Велењском граду

Наше друштво укључено је у разне пројекте у општини Велење, тако и у самосталне радионице које припремамо под окриљем Музеја Велење. Радионице се изводе за најмлађе једном мјесечно, а у децембру сваке недјеље.

Драмска секција Српског друштва „Др Младен Стојановић“ из Велења активно ради већ неколико година и припрема луткарске представе за дјецу. Представе су најчешће извођене кад изводимо пројекте за најмлађе или на позив наших пријатеља и партнера ко што је музеј Велење.

Када је у питању наш град Велење, увијек смо на располагању, поготово кад су у питању дјеца. Овај пут смо се одазвали на

позив Алме Јаворник, са којом сарађујемо већ низ година.

Припремили смо луткарску представу „Медвједова женидба“, чији је аутор Десанка Максимовић, и радионице гдје су дјеца израђивала мотиве ликова из представе, коју су имали прилику гледати. Дјеца и родитељи који су присуствовали представи припадала су различитим етничким групама, тако да појединци нису разумјели српски дио представе, па су им преводили родитељи. Послије завршетка луткарске представе дјецима је кроз различита питања преведен текст да су се могли и сами укључити у радионице.

Представа је одиграна у мјешовитом језику, српско-словеначком што је одушевило

присутне госте. Послије завршетка добили смо похвалу организатора и позив на сарадњу код других пројеката.

Аранжман и сценографију припремила је Данијела Митровић

Гласове ликовима из приче посудили: Данијела Митровић, Алекса Радовановић, Параскева Јауз.

Пројекат „Млади музеолози“ изведен је 21. новембра 2021. У пројекту учествовали Музеј Велење и Српско друштво „Др Младен Стојановић“ Велење.

Текст: Јово Јауз
Фото: Архив друштва

Драган Недељковић

ИЗМЕЂУ КУЛТУРНОГ ПРОВИНЦИЈАЛИЗМА И КУЛТУРНОГ ИМПЕРИЈАЛИЗМА

Разапетост између културног провинцијализма и културног империјализма је давнашња и не само наша! У култури, као и у другим областима, провинцијализам и империјализам узајамно су условљени. У тражењу равнотеже, ми – срећом – имамо ослонац у својој историји и универзалном искуству, па с не мало напора, доста проницљивости и много културе могли бисмо размрсити то противречје и пронаћи добар пут.

Јер ми смо у историју крочили са својим језиком и својим писмом, па и са својом крсном славом – прихватајући хришћанство, али не и његов империјализам, не и диктат из Рима или Цариграда. И хришћанство је морало да прихвати нас, наша исконска уверења, па и наше предрасуде...

Неко је, међутим, прихватио диктат из центра, приклањајући се империјализму, не само културном, и отуд комплекси, вековни комплекси, који су, не једном, доводили и доводе до трагедије на овом јужно-словенском тлу. Краљ Томислав је жртвовао народни језик и словенско писмо у цркви, одбијајући да буде „провинцијалац” по цену изневеравања народног духа. Он је своју државну барку везао за велики брод западњачке цивилизације. Од тога судбинског чина било је користи, али и штете. Дух се, с једне стране, лакше и брже цивилизовао, а истовремено изопачавао, отуђивао.

За нас, Србе, Свети Сава је нашао праву меру и склад: православно хришћанство – да, али на наш српски начин. Универзални дух нове вере и њене културе је прихваћен, али без империјализма! Отуд у нашој „провинцији” (а шта је друго Рашка у сенци Византије?) велика уметност: неимарство као у јужној Италији, сликарство као у Грчкој, а све у служби српскога народа и његове државе. У томе се састојала мудрост Немањића: свесрдно прихватају византијску културу, а упорно се боре против византијскога царства, империјалистичког по суштини. Понекад су у тој борби и претеривали (то се сад нама свети!), удруживали су се и са црним ђаволом против матице православља – Византије.

Ослањајући се на немањићке узоре, и према њима се треба односити критички. Али модел је ту; ослонац је тамо, у Средњем веку, „веку велике светлости”, што никако нисмо успевали да схватимо! Ми тај узор често изневеравамо.

Прво, изневерава га и сама Српска православна црква, која истиче да је „светосавска”, а често то није. Није ако је само провинцијална, ако не води рачуна о захтевима века, ако не пази на време. Свети Сава је стварао и оличавао синтезу националног и универзалног. Утврђујући Српство, свагда је био у врху тадашњег европејства, у претходници културе свога времена; другим речима: модеран у оно доба! Онај ко данас жели да следи светосавски узор треба да буде модеран у своје време, као што је Свети Сава то био у Средњем веку.

Друго, изневерава га и наша епигонска, сателитска интелигенција која – из снобизма, или из немоћи, или из наивности, и упркос, можда, племенитим побудама – заборавља националне интересе, губи везу са изворима и кореном, па неизбежно трпи поразе. После сјајног поколења из епохе пред Балкански рат и у време Првог светског рата, у коме се истичу имена Јована Скерлића, Јована Цвијића, Слободана Јовановића, Александра Белића, Богдана и Павла Поповића, дошао је нараштај надреалиста, а с њиме и поремећај равнотеже између националног и европског духа. И не само надреалисти него и њима сродни интелигенти, прислањали су уз Европу, али не ону бољу, стваралачку, даровиту за синтезу традиције и модернитета. Поред надреалиста, који су игнорисали национални корен, наступали су комунисти, који су се такође одрицали традиције, спрдајући се са националним вредностима, све то у име интернационале, али без смисла за хармонију, за симфонију, за синтезу вредности, што нас је прескupo стајало. Прекасно је схваћено да је реч о највећој националној издаји у српској повести. Било је то издајство у име једног великог и недостижног идеала, који се потврдио као кобна утопија. Носиоци њени и његови често су били честити

људи, аутентични идеалисти, спремни на жртвовање, али људи који су, објективно, починили националну издају, потврђујући ону Дантеову опомену да је пут у пакао често поплочан најбољим намерама. И све се то збило упркос историјском искуству; јер нико од њих није слушао историју, учитељицу живота, нити је водио рачуна о њеним опоменама и узорима. А било их је не мало!

Усред ропства под Турцима, долазило је до сеоба. И великих, па су се Срби, носећи мошти својих светих владара, затекли у Средњој Европи. Њихова православна вера и њихова византијска култура суочиле су се са духом барокне Европе. Требало је прилагођавати се, а у сналажењу не изгубити се. и тад је дошло до симбиозе византијске традиције и барокног стила. Не жртвујући традиционалне светиње, Срби су прихватили и своје духу прилагођавали духовна блага барока. Тај подвиг још и данас оспоравају извесни наши затуцани, конзервативни провинцијалци: у Цркви и око ње.

У модерну повест крочили смо с два јака имена, два контраста: с Доситејем, који прима европске нормe и увози европске вредности; и с Вуком, који наше вредности представља и извози их у Евро-

пу. Срећом, овај контраст се јавља готово у исто доба. Доситејев завет: *Игућуци, у векове гледај!* и данас је вредан пажње и послушања. Учити из сопственог и из туђег, универзалног искуства свагда је актуелно, па и спасоносно; а притом у векове гледати, то јест не бити ничим ограничен ни спутан, остати слободан и морално независан дух.

Ми смо у Доситеју и Вуку имали нашег „западњака“ и нашег „славјанофила“. Имали смо у њима духовну синтезу, људе светске, а јаке Србе. Опасност од неравнотеже наслутио је Стерија, па је, с једне стране, исмејао називи европске „покондирене тикве“, а с друге стране ограничене и гротескне провинцијалце. И онда, као и данас, највећи провинцијалци су управо они који се из петних жила упињу да буду „Европејци“, издајући притом не само националне вредности него издрав разум. Данас, у нашој средини су то они што нам доводе и побожно слушају, оговарајући притом сопствени народ, познате србождере: Финкелкраута, Левија, Брикнера, који су се јуче клањали Фиделу Кастру, Мао Цедунгу и његовој „културној револуцији“, па Полу Поту, а данас пљују, уз понизну асистенцију извесних наших интелегената, српски народ, заједно са Туђманом и Изетбеговићем.

Све би то била банална гротеска да нисмо суочени са трагедијом. Или како песник каже: „Све би то било смешно, да није тако тужно!“

Данас су нам неопходни уједињени: дух Светог Саве, наш корен и извор, дух Доситеја, светски видик и неумољив критички однос према свему, дух Вука, вера у снагу народног духа и изворне вредности. Другим речима: уз верност себи

и сопственим светињама – отвореност према Европи и свету, чији смо део и за које смо занимљиви једино ако им долазимо са сопственим културним благом, а не празних руку и без духовног багажа.

Ако хоћемо да будемо овде, у отаџбини, интелектуалци достојни тога звања, онда треба да заступамо у Србији Европу, а у Европи – Србију; да се боримо против лажног, празног, јаловог европејства, тог бедног изражаја провинцијализма, као и против националистичког примитивизма, оних што се одвећ бусају у празна српска прса и оних што нападно носе шајкаче на празним српским главама, утолико гласнији уколико су мање у Српство – његову историју и културу – посвећени. Снобизам и примитивизам и данас су велики противници аутентичних вредности.

Једна опасна крајност јесте затуцаност, изолованост, самозадовољство, глупа самоувереност; а друга не мање опасна крајност јесте покондиреност, наивност прикривена лажном културом, олако прихватање свега европског и америчког, а потцењивање завичајних вредности. Притом треба да имамо на уму да једном за свагда датог узора и правила нема. Свак треба да изграђује свој модел и то непрестано: јер свет се мења, такође непрестано, па се и наши узорци морају прилагођавати тим променама.

Зима 1993

(Са доушпињем и блајословом аутора преузето из књиге: Драган Негелковић „Дијасјора и отаџбина“, Београд, 1994)

Ljudsko biće?

Teško je povjerovati da sami sebe ne poznamo i da smo sami sebi najveća enigma. Od pamtivijeka je tako. I u današnje vrijeme se mnogo puta, u različitim medijima, pa i u ličnim tematskim razgovorima postavlja pitanje: ko smo, zašto smo došli na ovu planetu i koji je smisao našeg postojanja?

Još teže je povjerovati, da smo se evolucijom slučajno razvili od nekakvog primata. Da samo jedemo, rastemo, steknemo potomke, ostvarimo određena materijalna dobra, i na kraju sve to napuštamo, pa i vlastito tijelo i jednostavno nestanemo. To bi zaista bio apsurd i nesmisao.

Slično je i sa ostalim pojavama i pojmovima. Da li možemo povjerovati u tumačenje da se slučajno desio veliki prasak i iz njega nastao univerzum, pa i naša planeta, na kojoj se slučajno desio život? Mora se priznati, da su to sve skupa neki čudni slučajevi.

Zaista je nemoguće povjerovati da sve ovo što je slučajno nastalo, besprijeekorno djeluje. Sve funkcije se odvijaju do potankosti ispravno. Ko je za sve to napisao uputstva ne znamo.

Savremene, prirodne nauke, kao što su: Fizika, Hemija, Biologija i druge, navode nam određene zakone. To je istina. Na našoj planeti, čovjek se susreće sa prirodnim zakonima, takoreći od postanja.

Međutim, logika nam govori da zakonitosti ne mogu postojati bez zakonodavca. U dugoj istoriji čovječanstva, naučnici su otkrili mnoge fizičke zakone koji su posljedice nekog uzroka i tako u nedogled, ali prauzroka nisu otkrili. Ne mogu ga otkriti, jer ne znaju ko je zakonodavac. Nauka, naravno, nije mogla da otkrije nešto što je postojalo prije nauke same. Što znači da je zakonodavac postojao mnogo prije ovog materijalnog svijeta.

Sve nauke i svi naučnici svijeta nisu uspjeli da nam odgovore na mnoge naše dileme, pa se onda zakače za razne teorije koje ne mogu dokazati, jer se temelje samo na pretpostavkama.

Mnogo, mnogo prije nauke, čovjek je sa sobom donio vjeru u Stvoritelja. To je ključno pitanje oko kojeg se moramo pozabaviti. Da li je tako bilo od samog početka?

Da bismo na ovo pitanje odgovorili, moramo se osloniti na neke činjenice. Naveli smo, da su se u našem materijalnom svijetu dogodile mnogobrojne slučajnosti. Čim je nešto slučajno, ne može se osloniti ni na jedan jedini zakon. Što znači da slučajnosti ne postoje.

Ako je tako, a jeste, zaključak je, da je čovjek od početka svog postojanja vjerovao da postoji Stvoritelj.

Dokumenti koji govore o postojanju Stvoritelja su: *V E D E*

Najzagonetniji zapisi na zemlji, to je u stvari priručnik za upotrebu svemira.

Oduvijek su Vede za većinu kulturnog svijeta ostajale enigma, pored toga da se u odlomcima pojavljuju na prvim stranicama raznih udžbenika i monografija, filozofije, istorije i književnosti. Često su površno prikazivane i nekompletno prezentovane, i postaju maglovite i na kraju sunovraćene u neka davna primitivna vremena.

Vede su rezultat visoko razvijenog sistema. Dakle, taj sistem je razvijena civilizacija, zvana Arijevska, utemeljena prvenstveno na duhovnim načelima. To su najranije duhovne pojave u svemiru, koje su se prenosi predanjem iz roda u rod. Zapisane su prije nekih pet hiljada godina na području današnje Indije. Za Vede se smatra da služe kao uputstvo za pravilno korišćenje materijalnog svijeta, te nam daju razne puteve kako izaći iz ovog svijeta i okusiti stvarnost viših dimenzija.

Zapisane su na Sanskrtu, najstarijem svjetskom jeziku. Zovu ga jezikom Bogova. Stari mudraci Indije izjavljuju da su im Vede prenijeli Bijeli Bogovi sa sjevera.

Vedske karakteristike su visoka tehnologija i blagostanje, napredno društveno uređenje i bogata kultura. Kako je moguće da ova vrhunska civilizacija i znanje odu u zaborav. Indija je bila okupirana prvo od Mongola, a kasnije od Britanaca, koji nikako nisu mogli

podnijeti da je nečija kultura naprednija od njihove, pa su sistematski porobljavali stanovnike i nazivali ih primitivnim i neobrazovanim narodom.

Ovaj najstariji jezik na planeti, opisan je u takođe najstarijem pismu, kojem nam savršeno ubjedljivo govori vrhunska sanskrtologinja Branislava Božinović. Jedinstveni riječnik ovakve vrste ikada objavljen u tri toma, donosi fonetsku i značenjsku sličnost porodice riječi srbskog i snskrtskog jezika, do najstarijih nivoa vedskih poređenja. Iz pionirskog djela autorke, može se zaključiti da je srbski od svih indevropskih jezika, naj-sličniji sanskrtu, jeziku kojim su zapisana najdrevnija ljudska znanja. Ova autorka je uložila cijelo svoje biće kako bi što vjernije opisala to.

Ako se sjetimo tvrdnje indijskih mudraca da su im vede donijeli Bijeli Bogovi, poželjno je da znamo ko su ti Bijeli Bogovi. Prvobitno je postojala samo jedna veda i nije bilo potrebno čitati je. Ljudima je bilo dovoljno jednom je čuti od duhovnog učitelja pa da sve shvate.

Prva veda govori: Stvoritelj je prvo stvorio astralna bića u kosmosu. To su, anđeli i arhandeli koji su u promisli Tvorca predodređeni za određene kreativne sposobnosti. Na osnovi toga su dobili određena zaduženja. Među njima je jedan koji je dobio veoma značajno mjesto lučonoše. Prenosilac svjetlosti, to je Satanail.

Taj visokorangirani arhandel se zaljubio sam u sebe i poželio da bude veći od samog Tvorca. Njegov vlastiti ego ga je preobratio u buntovnika i izazvao kosmički rat. Ar-

hangel Mihail ga je pobijedio i protjerao na Zemlju. Satanail je izgubio pridjevnik il i postao Satana.

Zagonetno veđsko tumačenje!

Apsolutno ništavilo, tišina, tama i vječnost. Niko ne zna ko je to osjetio. Jedva primjetno se osjeti titraj u beskonačnosti i neznatno svjetlucanje. Iz neodređenog pravca obli nas neshvatljiva milost, ljubav, toplina i vrhunska svijest, koja nam donese glas. *Ispljite se!* Neizmjerljiva radost i sreća, pojavi se u nama. Niko ne zna kako, ali smo bili svjesni da postojimo.

Ja jesam! Pozivam vas u središte.

Bez pogovora, svi se nađosmo ispred jezgra. Svi Anđeli su gledali u Božanstvo sa neobjašnjivim žarom i iskrom u očima. Bez razloga sam pomislio, šta On to ima što ja nemam? Jasno nam je saopštio da će načiniti novu planetu i na njoj ljudsko biće po svom suštastvu i obrazu.

Odlučio sam da mu oduzmem tu umotvorinu.

Nečastivom je uspjelo zavesti veliki dio čovječanstva i odvratiti ih od Svevišnjeg i njegovih zapovijesti. Međutim nije mu uspjelo zavesti sve ljude, a to je Bijela Zvezdana Rasa, koja je nizvedena na ovu planetu.

Svi zavedeni se nalaze u zapadnjačkom, kapitalističkom sistemu. Svi su uvedeni u liberalno materijalistički sistem, gdje caruje kriminal i velike korporacije. Takvi sistemi su umreženi u razne interese, laži, licemjere, pohlepu i druge koruptivne poteze. Sticanje bogatstva je postalo nezajažljivo. To je u stvari prokletstvo, koje vodi u sunovrat.

Ovo je svijet u kome je apsurd filozofije došao do svojih krajnjih granica. Naša svjesnost bi morala da bude izdignuta iznad ličnog, iznad rodovskog, iznad nacionalnog, znači morala bi biti planetarna. Ne možemo sebe smatrati civilizovanim, da se smatramo razvijenom civilizacijom, a dvije milijarde ljudi živi u gladi i u bolesti. Mnogi od njih nemaju osnovnog uslova za život, a to je voda.

Sa druge strane čovjek pokušava da instalira svoju industrijsku proizvodnju u zemljinoj orbiti. Ili recimo jedan čovjek, koji je bankar Jakob Rotšild raspolaže sa skoro trideset posto bogatstva planete.

To je iluzija jednog soja ljudi. A na drugoj strani jedan čovjek za sve vrijeme svog radnog vijeka ne može da zaradi da sebi napravi jednu malu kućicu ili jednosoban stan. Očito je da to proizilazi iz filozofije kapitalističkog ništavila i nipodaštavanja ljudskog bića.

Takođe je potrebno i ovo navesti, da katolicizam kao hrišćanska varijanta, na čijem čelu je Vatikan, katolička crkva, raspolaže sa toliko novca, kao jedna ultrakontinentalna korporacija, da bi mogla sa svega nekoliko

procenata svog finansijskog kapitala da razriješi sve probleme svih ljudi na planeti, ali naravno, to se neće desiti. Sasvim je jasno da živimo u svijetu nekulturne civilizacije i ona mora da se završi.

Ova nekulturna civilizacija koju vodi satanistički pokret velikih korporacija, grčevito će se boriti da potraje. Tim silama se mora oduprijeti Zvezdana Bijela Rasa, a to je Arijevska rasa, faktor Srb.

Vinčanci su imali jednu tehnologiju koja se zove Lakstup. Lak-stup, što znači lako stupanje, lako hodanje – teleportacija. Bila im je poznata anti gravitaciona tehnologija.

Oni su toliko dugo vremena živjeli u skladu između sebe, u skladu sa Bogom i u skladu sa prirodom. U skladu sa cjelokupnim prirodnim i čovječanskim okruženjem, jer su trgovali zaista od vjeka, od Baltika do Saudijske Arabije. Putevi Vijantara su poznate priče i to su radili Srbi. To su radili naši pradaвні precima. Bilo je jasno da su im kuće bile sasvim komforne i da su bile ujednačenog kvaliteta.

Uređenje im je bilo matrikefarno. Sasvim je jasno koliko je žena bila vladica doma, i koliko je ona ključ za kvalitet roda.

Kada bismo mi sada postavili pitanje i konkritizovali ga ovako: kako, na kada, nego kako, na koji način ćemo mi sada kao posljednji izdanci tog veličanstvenog Srb roda, kako ćemo mi da pobijedimo taj pritisak, to neizmjerljivo zlo ovog svijeta, koje se ustremilo na nas da nas zapravo ponizi, da nas poništi i uništi? Odgovor je ekstremno jednostavan.

Najveća glupost bi bila pokušavati da tehničko, tehnološkim opremanjem dostignemo naše neprijatelje, koji rade na tome decenijama i stoljećima. Uzgred budi rečeno, iskoristili su naše umne kapacitete, dakle naš supstrat, našu genijalnost, sjetimo se samo Nikole Tesle i sad sve to usmjerili protiv nas.

Ima jedan način koji se nazire. Možemo ga definisati i objelodaniti, a već postoje koraci u tom pravcu, dakle mi ćemo razviti do te mjere nematerijalne tehnologije svoje duhovne sposobnosti.

Nema tu nikakvih predmeta, nikakvih stvari, ništa. Samo ljudsko biće. Razvićemo duhovne sposobnosti do te mjere da ćemo biti sposobni da svakog neprijatelja koji nas napadne iz blizine ili iz daljine razoružamo u sferi njegovih namjera, što znači da ćemo im u trenutku promijeniti svjesnost. I oni će morati jednostavno, pod takvim pritiskom, koji je duhovni kvalitet, da odlože svoje oružje i da se preobrazu u Bogobojažljiva i čovjekoljubljiva stvorenja.

Ostoja Šobot

SREĆA

I šta je sreća?
Da li neko zna?
Je li od života veća?
Da li se uzima ili da?
Ako se uzima, od koga?
Da li od drugih ljudi?
Ili od Boga?
Ako se daje, kome?
Drugima, ili srcu svome?

Sreća je nešto prelepo.
Divno osećanje.
Koje uzimamo pohlepno,
koje je od radosti veće,
ali od ljubavi manje.

Sreću nam donose male stvari,
Ali se sreća lako kviri.
Zato treba da je čuvamo,
i sve loše od sebe guramo.

Sreća nam je mesec, sunce, kiša.
A ponekad je dovoljan
i samo paketić slatkiša.
Sreća je i svaki novi dan.
Ponekad i svaka noć,
ali uz nečiju malu pomoć.

Za sreću su potrebni pravi ljudi,
treba nam onaj ko se za sreću trudi.
Oni nam donose sreću,
nikad ih izgubiti neću.
Njima za sve kažem hvala.
Hvala, jer sreća nije stvar mala.

ŽELJA

Želim...
Da ti donesem osmeh,
i da ti dan bude bolji.
Da doživiš neki uspeh,
pa da budeš najbolji.
Želim...
Da zaboraviš sve loše,
da pobegneš glavobolji.
Da ti se sreća i radost ne istroše,
i da ti svako udovolji.

Želim...
Da se danas samo smeješ,
i sa tobom svi oko tebe.
Da druge ljubavlju greješ,
da ne misliš samo na sebe.

Želim...
Da ti ovo bude divan dan,
iako ti nije rođendan.
Neka bude lep kao san,
i neka bude presrećan.

Moj cilj je bio da ti ulepšam dan,
nadam se da sam uspela.
I da će ti biti kao odsanjan,
Kao u mašti anđela.

Tina Jaćimović

Домаћин - врста која нестаје

У данашње време кад човека хоће да похвале кажу да је успешан, образован, вредан, имућан, добар... Некада је постајала једна реч која је говорила све. Домаћин.

Домаћин није био свако. То је био човек који зна ред и обичај, који има васпитану децу, часну породицу, онај коме се верује. Домаћин је знао како се поштују родитељи, за живота и после смрти. Како се дочекује кум и испраћа путник намерник. Са таквим се човеком ломио славски колач, кумовало и седело у горњем крају.

Његова реч била је јача и од богатстава и од сиромаштва. У злу непокоран, у добру понизан. Частан. Јасних начела и моралних норми. Непоткупљив и непоколебив. Домаћин је могао имати много, али и мало, ако је питање материјалних вредности. Вредео је као човек. Могао је живети у селу или у граду, бити образован или неписмен.

Није га домаћином чинило ни одело, ни кола, ни кућа. Тиме га је чинило часно порекло, слога у кући, начин размишљања, а понајвише однос према људима. Ко не ваља у својој кући, не може бити добар човек. Ко је превише гласан није сигуран

у оно што прича. Ко нема милости, нема ни храбрости. Сећам се неких људи које су називали домаћином. И њих нису сви волели, али им нису порицали стечену ти-

тулу. Све што мисле о њему изговарали су после признања да је - Домаћин човек.

Преузето са интернета

Здравнице

Здравнице су веома стара лирска врста, која уз обредне песме чини најстарији облик народног песништва. Изникле су из човекове свакодневице и потребе да се употпуне обичаји везани за рођења, крсно име, свадбе, умирање. Као део српске усмене баштине, здравнице се сврставају у народне лирске обичајне песме, и за разлику од обредних које су се у савремено доба изгубиле из употребе заједно са обредима уз које су певане, сачувале су се до данашњих дана. Здравнице се налазе на листи нематеријалног културног наслеђа Србије.

Здравнице у српској народној традицији
У стара времена Српски народ је овим стиховима приписивао магијске моћи. Веровало се да речи могу да призову добру а отерају злу срећу у дому домаћина. Данас су се ови стихови задржали само као део народних обичаја. Обичаји који су описивани у здравницама немају верски већ световни карактер, оне су пуне садржаја из свакодневног живота. Здравнице су виши вид обичног свакодневног говора, оне су беседе које се држе уз чашу вина или ракије, и то је јавни и свечани говор у нарочитим приликама,

за време свечаних ручкова, вечера, на свадбама, крштењима и славама. О народним обичајима уз које се говоре здравнице о здравичарима и наздрављању говори Вук Стефановић Караџић у својим *Етнографским списима*. Вук је појам наздрављање у свом Српском ријечнику из 1952 назвао *напијање* и веома детаљно описао сам чин наздрављања. Према Вуку, Срби често наздрављају, готово увек кад у друштву пију ракију или вино, а нарочито на свадбама и славама. Наздравичар је једна од кључних личности за софром то јест слављеничким столом.

Редослед којим се говоре здравнице на некој свечаности

Прва чаша: За здравље домаћина и укућана, За помози Боже, У добри час.

Друга чаша: За здравље кумова и пријатеља, У славу закона и крсног имена, У бољи час.

Трећа чаша: За здравље комшија и гостију, За Свету Тројицу, У славу Божију, У славу свеца заштитника.

Осма чаша: У здравље домаћице, у здравље суседа домаћици.

Девета чаша: За здравље и напредак оmlадине.

Десета чаша: За здравље кумова и пријатеља.

Једанаеста чаша: У пијанте- наздравља се и пије са укрштеним рукама без икакве беседе, јер су сви поприлично пијани да

би могли да се сете чему би наздравили.
Дванаеста чаша: За послаћеније (да се заслуде све претходне здравнице).
Тринаеста чаша: Испратница, здравница за растанак

Здравнице из Вукових записа
У добри час од објед

„Све с часом добријем а миром божијем, да пијемо у добри час од објед, да се намјери добри час на обједу и по обједу, нашем брату домаћину и ко је у његовом поштену дому!”

У славу бојју

„Писмо у добри и у бољи час, а сад ћемо у прелијепу славу бојју. Да нам поможе бог и лијепа слава бојја? Који год у славу бојју устајао, те је спомињао, и њој се молио, њему и помогла души и тијелу; који ли је заборављао ил' у страху, ил' у стиду, ил' у своме сагрјешенију, те је не споменуо, бог и лијепа слава бојја њега не заборавила, но била му најбоља помотњица души и тијелу!”

Послије ове здравнице гдјешто и пјевају по два и два ову пјесмицу:

Ко пије вино за славе боже,
помоз' му боже и славо бојја!
А шта је љепше од славе боже
и од вечере с правдом стечене?

Извор: Википедија

Даница Томић

прва жена пилот у Србији – хероина у мушкој професији

Даница Томић, (девојачко Бачић) била је прва жена пилот у Србији. Тридесетих година прошлог века, у доба када је и у свету ваздухопловство важило за мушку професију, летела је храбро и одважно.

Била је удата за команданта шестог ваздухопловног пука, мајора Миодрaга Томића, (Страгари, 1888 – Чикаго, 1962), пилота са највећим бројем победа у Балканским и Првом светском рату.

Томић је припадао првој класи од шест пилота школованих у Француској 1912. године. Занимљиво је да је командант Томић први пилот који је извео борбени лет у Великом рату на Српском фронту и то на почетку Церске битке у августу 1914. године. Био је први српски пилот-ловац који је оборио непријатељски авион и то на Француском фронту 1916. године.

Своје велико и драгоцено пилотско искуство, Томић је пренео на своју супругу која је од њега учила све тајне пилотског позива.

Захваљујући његовој подршци, али и својој упорности и жељи за знањем, Даница Томић постала је прва жена пилот у нас, односно прва жена која је, како у Југославији, тако и на Балкану, стекла диплому туристичког (спортског) пилота.

Испоставило се да је за Даницу Томић кључно било то што је у јесен 1930. године у „Политици“ објављен оглас „Друштва резервних летача“ за пријем кандидата у цивилну пилотску школу у Београду. Даница се јавила на тај оглас, а за ту своју одлуку имала је велику подршку свог супруга мајора Томића.

Остало је записано да је 1928. године, на прослави 15. годишњице аеродрома Београд, Даница привукла пажњу престоничких новинара када је летела „над провалијом дубоком 2500 метара“. Њене акробације оставиле су новинаре без даха.

У часопису „Илустровани лист“ објављена је њена фотографија испред авиона и текст: „Госпођа Даница Томић, супруга мајора Томића – прва жена у нашој земљи која је летела над провалијом од 2500 метара.“

Она је прва жена у нас која је правила лупинге, што је окретање авиона у ваздуху, и друге акробације“.

<http://srbi.org.mk>

Da li znate?

Ostrige mogu menjati pol od muškog ka ženskom, i to nebrojeno puta tokom života.

Od svih američkih država najviše nacionalnih parkova ima Aljaska – osam.

Od svih životinja ris ima najoštriji sluh: i u najdubljem snu čuje najslabiji šum, čak i kada dolazi iz daljine. Ova zver čuje tako dobro zahvaljujući „česticama” na vrhovima ušiju koje joj služe kao neka vrsta antene.

Osušene banane četiri puta su hranljivije od svežih.

Prosečna težina mozga kod muškaraca iznosi 1450 grama, dok se prosečna težina ženskog mozga kreće oko 1300 grama.

Pomnožite li 111,111.111 sa 111,111.111 dobićete broj 12,345.678.987.654.321.

Prva država koja je ženama dala pravo glasa je Novi Zeland. Desilo se 1893. godine.

Prva skijaška takmičenja održana su 1893. godine u Murcugšlagu, u Austriji.

Prvi predak današnjeg konja živeo je pre 50 miliona godina. Bio je dugačak 30, a visok 25 cm. Na prednjim nogama imao je četiri, a na zadnjim tri prsta.

Prvi grad na svetu koji je dostigao milion stanovnika bio je Rim, 133. godine pre nove ere. London je milionitog stanovnika dobio tek 1810, a Njujork 1875. godine. Danas u svetu ima oko 300 gradova sa više od milion stanovnika.

Reč banana je afričkog porekla i u savremeni svet doneli su je portugalski trgovci robljem. U vreme Aleksandra Velikog ovo ukusno voće Grci su zvali „pala”.

Sve svetske pčele dolete svakoga dana na oko 3 trilion cvetova, proizvodeći tako oko 3.000 tona meda!

Svaki kralj u kartama predstavlja jednog velikog kralja iz istorije: pik-kralj David, tref-Aleksandar Veliki, herc-Karlo Veliki i karo-Julije Cezar.

Svaka kraljica po imenu Džejn je bila ubijena, poludela ili osuđena na smrt.

Svaki čovek u proseku trepne 9.365 puta tokom dana sklapajući pritom oči na prosečnih 0,15 sekundi. To zajedno iznosi oko 267.000 godina u tami (proračunato, naravno za celu planetu).

Svaki 40 minuta kod svakog čoveka odumre oko 40 miliona ćelija kože. Kada bi se sve one sakupile na jednom mestu mogle bi da ispune jednu četvorospratnicu.

Svakog dana rodi se 364.321 čovek, a umre 147.137. Svaki 24 časa ionako prenaseljena planeta bogatija je za 217.184 čoveka.

Stripovi o Paji Patku su bili zabranjeni u Finskoj. Razlog zabrane je to što Paja Patak ne nosi pantalone.

Samo 25 cm vode (od zemlje naravno) dovoljno je da pomera tj. nosi teške predmete, čak i automobile.

Sirijski grad Damask najstariji je neprekidno naseljeni grad na svetu. Procvat je doživeo oko 2000 godina pre nego što je, godine pre nove ere osnovan je Rim.

S dolaskom tmurnih zimskih dana povećava se čovekova potreba za snom. Početkom marta ova potreba počinje da se smanjuje.

U 19. veku Parižani su bili obavezni da se, pre no što stupe u pozorište ili koncertnu dvoranu, obilno namirišu dobrim parfemom.

Suprotno ukorenjenom mišljenju, magarci spadaju u najpametnije kopitare. Oni, na primer, dlakama na bradi probaju da li je kroz žičanu ogradu puštena struja, a na opasno mesto stupaju samo kad gospodar prede preko njega.

U Aziji se svakog dana pojede oko 1,5 miliona tona pirinča što je otprilike brdo 6 puta veće od Keopsove piramide.

Slonovi su jedine životinje koje ne mogu da skaču.

Tajpan je najotrovnija zmija na svetu.

Totalno pomračenje sunca dešava se svakih 18 godina.

U Pentagonu ima dvostruko više WC-a nego što je potrebno. Kada su ih gradili, zakon je zahtevao odvojene WC-e za crnce i belce.

U Meksiku živi ptica slatkovodni gnjurac, koja, kad napušta gnezdo, nosi svoje mladunce pod krilima. Tako postupaju i mužjak i ženka.

U davna vremena kineske žene koristile su lutku od žada da bi na njoj lekarima pokazale mesto na telu koje ih boli.

Uprkos telefonu, internetu, pošte širom sveta proslede svakog dana oko 1,2 milijarde pisama. Za novogodišnje praznike u Japanu se razmeni oko četiri i po milijarde čestitki.

10% muškaraca je levoruko, a kod žena ih je samo 7%.

Na svetu ima više pilića nego ljudi.

Delfini spavaju sa jednim otvorenim okom.

Zlatna ribica ima moć pamćenja u intervalu od 3 sekunde.

Više ljudi su ubili majmuni, nego što je poginulo u avionskim nesrećama.

Pet pataka dva puta dnevno vozi se liftom ...u Memfiskom hotelu „Pibodi” od krova gde žive, do fontane u hodniku i to već 50 godina.

Psi i ljudi su jedine životinje koje imaju prostatu.

Zebre ne vide narandžastu boju.

Kravu je moguće voditi uz, ali nikako niz stepenice.

Pacov može da izdrži bez vode duže nego kamila.

Iako su već 250 miliona godina na zemlji, bubašvabe se nimalo nisu promenile.

Iako su već 250 miliona godina na zemlji, bubašvabe se nimalo nisu promenile.

Pacovi ne mogu da povraćaju.

Поучне приче

Osmeh – Antoan de Sent Egziperi (poučna priča o osmehu)

Bio sam siguran da će me ubiti. Postao sam užasno nervozan i zabrinut. Preturao sam po džepovima da vidim nije li je možda neka cigareta ipak ostala posle pretresa. Pronašao sam jednu.

Ruke su mi se toliko tresle da sam jedva uspeo da je stavim u usta. Međutim, nisam imao šibice – oduzeli su mi ih.

Pogledao sam mog tamničara kroz rešetke. Nije me gledao u oči. Konačno, niko ne gleda u oči neku stvar ili mrtvo telo. Dozvaao sam ga i upitao: „Imate li šibicu molim vas?“ Pogledao me je, nestao mi sa vidika i vratio se da mi upali cigaretu.

Kada se približio i zapalio šibicu, slučajno su nam se susreli pogledi. U tom trenutku sam se nasmešio. Ne znam zašto sam to uradio. Možda od nervoze, a možda zbog toga što kada se nekomе jako približite, teško da možete da odolite da se ne nasmešite. U svakom slučaju, smešio sam se. U tom momentu, iako je to neverovatno, između naša dva srca, između dve ljudske duše sevnula je varnica. Znam da on to nije želeo, ali moj osmeh preskočio je šipke i izazvao osmeh i na njegovim usnama. Zapalio mi je cigaretu, ali se nije odmakao. Ostao je blizu mene, gledao me direktno u oči i nastavio da se smeši. I dalje sam mu se smešio, sada svestan da je on čovek, a ne samo tamničar. I on je mene video u drugačijem svetlu. „Imate li decu?“ – pitao je.

„Imam, evo pokazaću vam ih.“ Izvadio sam novčanik i nervozno po njemu tražio slike svoje porodice. On je takođe izvadio slike svoje dece i počeo da priča o svojim planovima i nadama u vezi sa njima. Oči su mi bile pune suza. Rekao sam da više nikada neću videti svoju decu, da nikada neću imati prilike da ih vidim kako rastu. I njemu su zasuzile oči.

Iznenada je, bez reči, otvorio ćeliju i izveo me. Izveo me je iz zatvora, a, isto tako bez reči, sporednim putem, i iz grada. Tamo, na kraju grada, ostavio me je. Čutke se okrenuo i pošao nazad ka gradu.

Spasao sam život zahvaljujući osmehu.

Osmeh je neizveštačena, neplanirana, prirodna veza između ljudi. Pričam ovu priču zato što bih voleo da ljudi shvate da ispod svih slojeva koje stvaramo da bismo zaštitili sebe, svoj ponos, svoju titulu, svoju diplomu, svoj status i potrebu da na nas gledaju na određeni način – ispod svega toga stoji naše autentično i esencijalno biće. Ne ustežem se da to nazovem dušom. Istinski verujem da ako taj deo vas i taj deo mene mogu da se prepoznaju, mi nećemo biti neprijatelji. Među nama ne mogu da se razviju mržnja, zavist ili strah. Sa žaljenjem zaključujem da nas svi ti drugi slojevi, koje tako temeljno gradimo tokom života, razdvajaju i izoluju pa ne možemo da ostvarimo pravi kontakt sa drugima...

Priča Sent Egziperija govori o tom magičnom trenutku kada dve duše prepoznaju jedna drugu.

I ja sam imao nekoliko takvih momenata. Zaljublivanje je jedan od primera za to. Tu spada i gledanje u bebu. Zašto se smešimo kad gledamo neku bebu? Najverovatnije zato što vidimo osobu bez ikakvog odbrambenog sloja, nekoga ko nam se smeši, a znamo da je potpuno prirodan i da ne primenjuje nikakvo lukavstvo. A ta duša bebe u nama smeška se setno u znak prepoznavanja.

Ljubav i taksista – poučna priča o ljubavi i ljubaznosti

Jednoga dana u Njujorku vozio sam se s prijateljem taksijem. Kada smo izašli iz taksija, moj prijatelj obratio se vozaču i rekao mu: „Hvala na vožnji. Savršeno vozite.“

Taksista je za trenutak zapanjeno ćutao, a onda rekao: „Da li vi to hoćete da pokažete da ste duhoviti?“

„Ne, dragi čoveče, ne šalim se na vaš račun. Divim vam se kako možete da ostanete smireni u ovako velikoj saobraćajnoj gužvi.“

„Dobro,“ – reče vozač i nastavi put. „Šta je u pitanju?“ – upitao sam. „Pokušavam da vratim ljubav u Njujork2 – objasnio je. „Verujem da

to jedino može da spase ovaj grad.“

„Kako jedan čovek može da spase Njujork?“

„Nije u pitanju jedan čovek. Verujem da sam tom taksisti ulepšao dan. Pretpostavimo da on ima dvadeset vožnji. Biće ljubazan s tih dvadeset mušterija zato što je neko bio ljubazan s njim. Te mušterije će, opet, biti ljubaznije sa svojim zaposlenima, ili prodavcima ili kobarima, pa čak i sa svojim porodicama. Na kraju će se ta srdačnost proširiti na najmanje hiljadu ljudi. Pretpostavljam da sada shvataš da to nije tako loša ideja.“

„Ali od taksiste sada zavisi da li će on na ostale preneti srdačnost koju si ti prema njemu pokazao.“

„Zato se ne oslanjam samo na njega,“ – rekao je moj prijatelj. „Svestan sam da taj sistem nije najsigurniji pa ću danas isto tako da se ponašam sa još barem desetero ljudi. Ako od tih desetero uspem da usrećim troje, na kraju mogu indirektno da utičem na raspoloženje još tri hiljade ljudi.“

„Teoretski posmatrano, zvuči dobro.“ – priznao sam – „ali, nisam siguran da je to i praktično izvodljivo.“

„Ništa se ne gubi ako i nije. Ništa me ne košta da tom čoveku kažem da dobro obavlja svoj posao. Nije dobio ni manju ni veću napojnicu. Pa šta, ako te onaj kome govoriš ne čuje? Sutra ću sresti nekog drugog taksistu koga mogu da pokušam da usrećim.“

„Ti si čudak na neki način“ – rekao sam.

„To samo pokazuje da si postao veliki cinik. Ja sam ovo proučavao. Izgleda da, pored novca, našim poštanskim službenicima nedostaje i to što im niko ne kaže da oni dobro obavljaju posao.“

„Ali, oni ne rade kako treba.“

„Ne rade zato što ne osećaju da je bilo koga briga da li oni dobro rade. Zašto im neko ne bi uputio neku lepu reč?“

Upravo smo prolazili pored neke građevine i naišli na petoricu radnika koji su sedeli i ručali. Moj prijatelj se zaustavio. „Obavili ste ogroman posao, ljudi. Vaš posao je težak i opasan.“ Radnici su sumnjičavo posmatrali mog prijatelja. „Kada ćete završiti tu zgradu?“

„U junu“ – odbrusio je jedan od njih.

„To je stvarno neverovatno. Mora biti da ste veoma ponosni.“

Nastavili smo put. „Nisam video nikoga kao što si ti još od Čoveka iz La Manče“ – rekoh mu.

„Kada ti ljudi razmisle o onome što sam im rekao, biće zadovoljniji. Grad će, na neki način, imati koristi od njihove sreće.“ „Ali ne možeš to da radiš potpuno sam!“ – pobunio sam se. „Ti si samo jedna jedinka.“

„Najvažnije od svega jeste da se ne obeshrabriš. Postići da ljudi u ovom gradu ponovo postanu ljubazni nije nimalo lak zadatak, ali ako bih mogao da uključim i druge ljude u tu kampanju...“

„Upravo si namignuo ženi koja nije ništa naročito“ – rekao sam.

„Znam da nije,“ – odgovorio je, „ali, ako je učiteljica, njen razred imaće danas fantastičan dan.“

Језичке недоумице

Како се пише, како се каже - 4. део

Варијанти или варијаната

Генитив множине именице варијаната гласи варијанти и варијаната.

Варилац или вариоц

Пише се **варилац**.

Сонант л се мења у о на крају слога код именица на ац добијених од радних глаголских придева (осим у номинативу једине и генитиву множине): **варилац-вариоца, жетелац-жетеоца, мислилац-мислиоца, читалац-читаоца, посетилац-посетиоца, ронилац-рониоца, гледалац-гледаоца**.

Где који или гдекоји

Пише се **гдекоји**.

Ијекавски **гдјекоји**. Спојено се пишу сложене заменице: **неко, нешто, свако, свашта, штошта, којеко, којешта, неки, некакав, сваки, нечији, којечији, којекакав** у свим падежима (**гдекоји-гдекојем-гдекојем-гдекојем-гдекоји-гдекојим-гдекојем**). Али растављено у изразу **где који мили моји**.

Дадаист или дадаиста

Правилна су оба облика.

За ничију љубав или ни за чију љубав

Пише се **ни за чију љубав**.

Код одричних заменица предлог се пише између **ни** и променљивог дела заменице.

Какаа или какаоа

Пише се **какаоа**.

Иако Речник САНУ и Речник Матице српске дају оба облика у Правопису и у Нормативној граматичи је само **какао-какаоа-какаоу**.

Маица или мајица

Пише се **мајица**.

Ј се не пише између **а** и **и** осим када је део основе или наставка за творбу: **догађаји, обичаји, смираји, случаји, крајина, гајити, Мајин, Пајин, Рајин, Гајин, Влајин, издајица, калајисати**.

Генитив множине је мајица: неколико, пуно, много, десет мајица.

На изглед или наизглед

Пише се и једно и друго.

Прилог **наизглед** који значи *привидно* пише се спојено: он је наизглед равнодушан.

Предлог на и именица изглед (спољашност) пишу се растављено: све карте је бацила на изглед.

Радиш ли или радишли

Пише се **радиш ли**.

Упитна речца ли пише се одвојено од глагола: **радиш ли, мислиш ли, пишеш ли, гледаш ли, певаш ли, шеташ ли, имаш ли...**

Ражани или ражени

Пише се и једно и друго.

Брашно, слама, хлеб, све што је од ражи или се односи на раж.

Ражени или ражани?

Користе се оба.

Разбивен или разбијен?

Правилно је разбијен.

Са или без рачуна или са рачуном или без њега

Пише се **са рачуном или без њега**.

Два предлога се могу писати уз именицу када захтевају исти падеж. Ако предлози захтевају различите падеже мора се употребити и именица и заменица.

Са никим или ни са ким

Пише се **ни са ким**.

Када се уз одричну заменицу никоји употребљава предлог, он се умеће иза префикса **ни** и пишу се три одвојене речи (**ни с(а) ким**) а не *нисаким или *ниским или *са никим.

Исто и **ни за ким, ни пред ким или ни над ким**.

Са њом или сњом

Пише се **са њом**.

Може и **с њом** али не може спојено сњом иако се тако изговара. Предлог и заменица нису срасли него чувају своја посебна значења.

Са поштовањем или с поштовањем

Пише се **с поштовањем**.

Предлог с сене пише са апострофом јер је то основни (краћи) облик а не скраћење од са. У устаљеним изразима требало би користити краћу форму: с допуштењем, с опроштењем, с љубављу, с правом и сл.

Савет Европе или Европски савет

Пише се и једно и друго.

Савет Европе је међународна организација европских земаља у Стразбуру, одвојена од ЕУ. **Европски савет** је политичко тело ЕУ које чине председници држава и влада земаља ЕУ.

Сави или савиј

Пише се **савиј**.

У другом лицу једине императива пише се **ј** код глагола који се у првом лицу једине презента завршавају на **ијем**.

савски венац или Савски венац или Савски Венац

Пише се **Савски венац**.

Називи улица, тргова и градских насеља пишу се великим почетним словом. Великим словом се пишу и властита имена у саставу тих назива: **Улица босанска, Улица Бранка Радичевића, Улица краља Милана, Улица краља Петра, Балканска, Трг Николе Пашића, Трг цара Лазара, Студентски трг, Трг републике, Андрићев венац, Бањички пут, Адмирала Гепрата, Алексиначких рудара, Београдског батаљона, Булевар ЈНА, Булевар краља Александра, Булевар револуције, Булевар ослобођења, Јужни булевар, Кнез Михаилова**.

Кад реч улица стоји испред имена у генитиву не мора да се пише: станујем у **Краља Петра Првог ослободиоца** уместо станујем у **Улици краља Петра Првог ослободиоца**. Малим словом пише се улица у множини: у **улицама Љешској, Пожешкој и Косовској** биће организовани...

Теквондо или те-квон-до

Пише се **те-квон-до**.

Од корејског *tae* што значи ударити ногом, *kvon* ударити руком и *do* што значи пут.

Текстуалан или текстуелан

Пише се и једно и друго.

Правопис даје предност облику **текстуалан**.

Телевизијски или телевизиски

Пише се **телевизијски**.

Телефонисткиња или телефонискиња

Пише се **телефонисткиња**.

Ово је одступање од губљења сугласника. Т се не губи испред наставка **киња** у именицама страног порекла: **антифашистичкиња, дентистичкиња, гимназистичкиња, телефонистичкиња**.

Ђерпић или ђерпич

Пише се **ђерпич**.

Ђерпич или черпић је турцизам који значи непечена цигла. Не може ђерпић.

У Кремнима или у Кремнама

Пише се у **Кремнима**.

Именица **Кремна** је средњег рода и поседује само множину (плуралиа тантум), те њен датив множине гласи **Кремнима** а не **Кремнама** или **Кремни**.

Стара српска поезија

ПАШХАЛИЈА НОВАЈА

Хиљада седам сто седамдесет пето
Христова рождества зачињајет лето,
Које вама, драге, сада приветствују
И што по њем следујет здје пророчествују:
Сирјеч, да јест било и после ће бити
Да се свака госпа даде намолити.

Откако је века и начала света,
Пристрастије чудно међ госпама цвета:
Поносе се једне, друге су стидљиве,
Многе преко тога јоште су ћудљиве —
Пак ће опет, веруј, овог лета бити
Да ће се и оне дати намолити.

Љубица о љубви неће ни да чује,
Милоснике своје непрестано псује,
Благосиља само свога господара,
Нит се с другим рада она разговара. —
Пак ће опет, веруј, овог лета бити
Да ће се и она дати намолити.

Калуђерски живи сасвим сека-Неда,
Нит' хоће у очи коме да погледа;
Затвори се сама к'о дувна у кући,
Кроз пендер погледи, ником не да ући.
Пак ће опет, веруј, овог лета бити
Да ће се и она дати намолити.

Из саме итике и Свете библије
Разговори јесу госпође Марије;
Нит се она пече о овоме свету,
Нов сваки час чита божствену трисвету.
Пак ће опет, веруј, овог лета бити
Да ће се и она дати намолити.

Лепа Фема не зна јошт пољубац што је,
Већ уз харфу псалме Давидове поје.
У усти јој дурма о светињи слово,
Срце за чистоту умрети готово, —
Пак ће опет, веруј, овог лета бити
Да ће се и она дати намолити.

„Кога љубов силна [може] одолити,
Кога ли Купидо себи покорити?“
Но то не [— — —] мора бити Сени,
Јер на таке речи од стида црвени.
Пак ће опет, веруј, овог лета бити
Да ће се и она дати намолити.

Госпа Ружа шета кано пауница,
Често господару не да белог лица
Пољубити. Дакле, уклонт'е се, страни,
Јер коме је дужна, и ономе брани.
Пак ће опет, веруј, овог лета бити
Да ће се и она дати намолити.

Дању-ноћу Савка на небо уздише,
Како звоно чује, тако метанише.
И кад спава, само о молитви снови,
Замазала свеца што често целива, —
Пак ће опет, веруј, овог лета бити
Да ће се и она дати намолити.

О друштву ко сме слово рећи Тоди?
На сенку се срди што поред ње ходи.
Пре би прстом турску Србију потукао
Него што би Тоду на игру довукао.
Пак ће опет, веруј, овог лета бити
Да ће се и она дати намолити.

Пре би досад вода громови севала,
Славујевим гласом сова пропевала,
Пре би сунце зрака лишило се свога
Досад него Ана обљубила кога.
Пак ће опет, веруј, овог лета бити
Да ће се и она дати намолити.

Сами чест немаду поете код Сове,
Зато што от љубви издају стихове.
Хули, ружи, грди, куне њина дела,
Живе би их пекла, тек када би смела.
Пак ће опет, веруј, овог лета бити
Да ће се и она дати намолити.

Што је годер змија у морској глубини,
И што је год звери у шумској пустињи,
Да су све у једној жени ове ћуди,
Не б' фалило моје пророчество, људи:
Да би то морало овог лета бити
Да би се и ове дале намолити.

1775.
Јован Авакумовић

ХУДА СРПКИЊА

Слушао сам ономадне (да Бог не услиши,
Да услишав клеветницу, језика не лиши!)
Слушао сам, о Српкиње — вами боље мис-
ли! —,
Злорјечиву, која нам се зло у род наш числи.
Казаћу вам — отровници да се име знаде
—,
Зове вам се — — — не, нек' чести стиха мог
немаде.
Дјевојка је, дјевствовала дабогда довјека!
Ни без оног на што хули не било јој л'јека!
Мрзи Србље и што је год том имену слав-
но,
Одвраћа се серцем од нас и клевеће јавно.
Њој су [наши] обичаји (има злих навада!)
Чак од лутке сви скаредни до поповских
брада;
Нејма чина, нејма пола, нејма ни возраста
Коме она згребла не би триста јетких
краста.
Начини су наши груби, сурови нам прави,
Крупан језик, ко га збори, хоће да г' удави.
Она воли инородним, рода се свог стиди,
И, да може, свукла би се, сва јој кожа бриди.
Кад пролази, с рамена нас кривоврато гледи
Кад поздравља, само зато да кога увреди.
Сви убори, сва обућа, што је женских риза,
Нејма ц'јене развје туђе, развје из Париза!
Ко би рек'о? Радо чита и из наших књига,
Да пригари, у чем може, знак својега жига;
Тражи навлаш у свачему најружнију страну,
Да је чисто као сунце, нашла би му ману.

Све нек' иде! Али ево моје љуте туге:
Што ни пјесне нису с миром од њезине
руге!
Да су вкусне као сушти пијемонтски смр-
чак,
Она б' рекла: Пјевац Србин да је бједни
чврчак.
Чврчала јој, да је нема, метла око главе,
Њој и баби, што јој носи очаране траве.
Не слушајте, цјеломудре, клетву српске
дјеве,
Кукољ ваља из пшенице чисте да се пл'јеве.
Ви које сте без Србина к'о без листа ружа,
И тек Србља шчастљивити све желите
мужа,
Ви ћете се радовати, уживати сласти
Имајући свог супруга, будући у власти,
И љубови мили залог, грлити свог сина,
Док жениха она чека још из Недођина!

Павле Соларић

НА КЊИЖИЦУ ЗА НОВОЉЕТ- НИ ДАР

Дјечици младој
Играј се радој
Рад сам да знадем
Какву да дадем
Лутчицу.

Дјетенце младо
Знам да све радо
Мало што прима,
Тиме да има
Игрицу.

Птичар ја нисам
Дјеци да бих сам
Ловом у пољу
Добио коју
Птичицу.

Воду не гацам,
Мреже не бацам,
Да им ја овим
Малу уловим
Рибицу.

Врт ја не градим,
Цв'јеће не садим,
Нит' је пролећа,
Да им дам цв'јећа
Китицу.

Ха! Знам сад, што ћу:
Писати хоћу
Дјеци малену
Л'јепу, шарену
Књижицу.

1810.

Лука Милованов

Мисли Аве Јустина Поповића

Бесмртност

Једини прави смисао људског постојања у овој воденици смрти јесте лична бесмртност сваког људског бића. Без тога, нашта ми прогрес и усавршавање? Нашта ми добро и зло, истина и љубав? Нашта ми небо и земља? Нашта ми Бог и свет?

Целу нашу планету смрт је претворила у безизлазну лудницу. Од лудила смрти један је лек: бесмртност.

Јер ништа страшније од бесмртности, ако у њој нема љубави. Шта је ро онда? Вечно мучење, пакао. Јер пакао и није друго до одсуство љубави.

Страшно је бити човек, ако човек није бесмртан и вечан. Ја и ти путујемо на гозбу црва, ако је последња станица нашега живота у гробу.

Бескрајност без Христа? Зар то није – бескрајна мука за дух људски? Пакао и није друго него бескрајност без Христа, бесмртност без Христа. Живети бесмртно без Господа, – ето шта сачињава вечне паклене муке.

Човече и брате, шта је твој живот на земљи без Вечнога Живота? Шта? Кратак период времена мука и несрећа и страдања и болова и болести – то је земаљски живот човеков без Господа Христа. А Бог донео нам Живот Вечни, и за тебе и за мене, и даје нам у Својој Цркви Своје Свето Причешће, кроз крштење, кроз веру, кроз љубав, кроз наду, све то Он, Чудесни Господ храни нашу душу бесмртном и вечном храном... нуди ти бесмртност и Живот Вечни.

Шта ти користи наука и култура и цивилизација, биоскопи, позоришта, универзитети, лабораторије, летови у васиону, шта ти то вреди? Сутра си ти кандидат за смрад, ти човек – смрдљиви леш. То си ти без Христа, то без Вечнога Живота, то без бесмртности! Смрти није било док човек грехом својим није увео смрт у овај свет... Зато је Господ и постао Човек да би човека обесмртио.

Човек је бесмртно и вечно биће. Човек је створен за бесмртност и живот вечни, човек је створен не да буде пролазни црв на земљи, него вечно биће на земљи.

Шта је човек без Вечнога Живота? Врећа кржаве иловаче, врећа пуна црва. Шта је човек без бесмртности? Несрећа модерног и новог европског човека.

Ко Богу служи себи служи, и својој вечности служи, своме вечном човеку у себи служи, своме бесмртном човеку у себи служи.

Само је Истинити Бог онај који може да победи смрт, који теби и мени осигурава бесмртни Живот Вечни. Све је друго лаж: лажа и паралажа.

Знај, брате и сестро: свако твоје добро и

свако твоје зло бесмртно је. Јер твоје добро води у рај, твоје зло у пакао... Човече! Увек си бесмртан, увек си вечан, никад ниси смртан – не варај себе! И када тело заспи сном смрти – душа је вечно будна.

Човек расте у све бесмртности божанске, остајући увек при својој људској природи. Зато хришћанином усавршавању нема мере: једина је мера – безмерје, једини крај – бескрај.

Екуменизам

Екуменизам је заједничко име за псевдохришћанства, за псевдоцркве Западне Европе. У њему су срцем својим сви европски хуманизми, са папизмом на челу. А сва та псевдохришћанства, све те псевдоцркве нису друго већ јерес до јереси. Њима је заједничко еванђелско име: свејерес.

Зашто? Зато што су у току историје разне јереси негирале или унакажавале поједине особине Богочовека, Господа Христа, а ове европске јереси одстрањују васцелог Богочовека и на Његово место стављају европског човека. Ту нема битне разлике између папизма, протестантизма, екуменизма и осталих секти, чије је име легеон. Папистичкопротестантски екуменизам са својом псевдоцрквом и својим псевдохришћанством нема излаза из својих смрти и мука без свесрдног покајања пред Богочовеком Господом Христом и Његовом православном Црквом.

Без покајања и ступања у Истиниту Цркву Христову неприродно је и бесмислено говорити о неком уједињењу „цркава“, о дијалогу љубави, о *intercommunio*.

Нема „дијалога љубави“ без дијалога Истине. Иначе, такав дијалог је неприродан и лажан. Голи моралистички минимализам и хоминистички пацифизам савременог екуменизма само једно раде: обелодањују своје суничаво хуманистичко корење, своју болесну фолософију и беспомоћну етику по човеку.

Intercommunio – општење са јеретичима у светим тајнама, нарочито у светој Евхаристији, – то је најбезочније издајство Господа Христа, издајство јудинско; и притом издајство васцеле Цркве Христове, Цркве Богочовекове, Цркве апостолске, Цркве светоотачке, Цркве светопредањске, Цркве Једине.

Мир

Са појавом греха губи се богочовечански поредак човечје личности; човек отпада од Бога; центар личности се мења; равнотежа се поремећује; богочовечански метод живота замењује се методом који је туђ људској природи; хармонија личности ишчезава и у

њој настаје хаос; човек губи мир у бићу свом и настаје рат између физичких и метафизичких састојака његових. Сав је човек поремећен: од метафизичког врха душе своје до физичког дна тела свог.

Нема мира људској души, осим Христа.

У ствари, за човеково биће постоје само два пута у овом свету. Један је богочовечански, други – човекобошки. На богочовечанском путу: човек се одриче себе и света око себе, усамљује се ради Христа и сједињује са Њим, да би га Он, кроз сједињење са собом, сједињено са свима људима и тварима. На путу човекобошком, хуманистичком, световном: човек се егоистички усамљује ради себе, живи сам, затворен је душом према људима, постепено гуши себе собом, док се потпуно не угуши у своме самољубљу и гордости. У првом случају, резултат је: мир и духовна радост; у другом: немир и духовно самоубиство.

Мир Црквама од Онога који јесте; мирољубивост непрекидна, јер неопходна за Цркву, на коју стално ратују цркворборци и црквомрски; мир и благодат, да би благодаћу посипала главу оних који ратују на њу. Господ даје тај мир духовни, мир који даје бесмртност и Живот Вечни. Кад га човек стекне, стекао је Царство Небеско.

Христов мир је изузетан мир, јер настаје у души када се уклоне из ње греси.

Тај мир богочовечански, тј. ту слободу од греха, смрти и ђавола даје само Богочовек, и нико други.

Мир – дар Духа Светога: он и ниче, и развија се, и усавршава се само у присној заједници и саживоту са свима осталим еванђелским врлинама, са свима осталим даровима Духа Светога.

Поучне мисли

„Добро је да помажемо речима оне који питају, али је много боље да их помогнемо молитвом и врлином. Јер, онај ко себе помоћу њих приноси Богу, помаже и себи и своме ближњем.”

Свети Марко Подвижник

„Да би просјак добио милостињу – треба да пружи руку. Да би дете добило храну – треба да отвори своја уста. Слично овоме потребно је да човек тежи к Богу да би добио благодат Божију – треба да има отворену душу. Молитва је пружена рука за задобијање милости Божје; она је отворена уста ради окушања небеског пића.”

Свети Филарет Московски

„Нема потребе да се бавите трњем. Немојте да се замарате изгонећи зло из себе. Христос хоће да се не бавимо страстима и ђаволом, проотивником нашим. Усмерите воду, што ће рећи сву снагу своје душе, ка цвећу, па ћете се радовати његовој лепоти, мирисима, свежини.”

Старац Порфирије Кавсокаливит

„Ако навика захтева нечега једанпут, и њен захтев не буде извршен, то ћеш је други пут наћи слабијом. Ако јој једанпут испуниш вољу, то ћеш други пут опазити, како она напада на тебе са много већом снагом.”

Свети Исак Сирин

Фјодор Михајлович Достојевски

Фјодор Михајлович Достојевски био је велики руски књижевник познат као један од првих представника психолошког реализма у европској књижевности. Његови најпознатији романи су „Злочин и казна” и „Браћа Карамазови”.

У наставку следе неке од његових и дан данас најцитиранијих мисли и поука.

„Моћ је дата само онима који се усуде да се сагну и подигну је. Само једна ствар је битна, само једна – бити у стању да се усудиш”.

„Човек је склон набрајању својих невоља, али никада не набраја своје радости. Када би их набројао онако како то оне заслужују, увидео би да свако има довољно среће у животу”.

„Некога је боље имати међу непријатељима него међу пријатељима. Ништа на свету није теже од искрености и нема ништа лакше од ласкања”.

„Ако си успешан у нечему или ће те копирати, или ће ти завидети, или ће те мрзети”.

„Нико се није вратио да живи у прошлости. Зато не мисли на прошлост, гледај само у будућност”.

„Ако си се упутио према циљу и путем почео застајкивати да камењем гађаш сваког пса који лаје на тебе, никада нећеш стићи на циљ”.

„Када је богатство изгубљено – ништа није изгубљено, када је здравље изгубљено – скоро све је изгубљено”.

„Прикривате ли било чим прљавштину, она ипак остаје прљавштину”.

„Онај ко сам себи лаже, најлакше се вређа”.

„Ако при свакој пријатељској услузи одмах на захвалност мислиш, онда ниси даровао, већ продао”.

„То је мистерија људског живота, да старе туге временом, постепено, прерасту у мирне радости”.

„Сви идеали света не вреде сузе једног детета. Никад ништа не предузимајте док вас држи бес”.

„Једна је памет добра, а две су боље”.

„На овој планети можемо волети само с трпљењем и патњом. Ми не можемо другачије љубити, нити знамо и једну другу врсту љубави. Прихватам патњу како би добио љубав. Жедан сам љубави, ево

сада, у овом тренутку, да пољубим, са сузама, земљу коју сам оста-вио, и не желим, и нећу прихватити живот на било којој другој”.

„Преузимање новог корака или изговор нове речи, понекад је оно што највише плаши људе”.

„Ако желиш бити поштован, најпре мораш поштовати сам себе, само тако можеш учинити да те други поштују”.

„Душа се лечи временом проведеним са децом”.

„Не може се волети оно што се не познаје. Било да је реч о човеку или о народу. Будите сигурни да сви они који свој народ престају да разумеју и губе везу са њим, одмах и у истој мери губе и веру очева, постају или атеисти или равнодушни људи”.

„Срцу које истински љуби или љубомора убија љубав или љубав убија љубомору. Сасвим супротно бива са страшћу”.

„Постоји срдачност која се поверава свима и свакоме, не рачу-најући на злобне подсмехе. Такви су људи увек ограничени јер су спремни да све највредније изваде из срца и положе пред првог на којег наиђу”.

„Не постоји тако стара тема да се на њу никада не може рећи нешто ново”.

„Много несреће је дошло на овај свет услед немарности и неиз-речених ствари”.

„Чини се да друга половина човечијег живота у себи не садржи ништа друго осим навика које је сакупио у првој половини живота”.

„Највећа срећа је познавати извор несреће”.

„Срећа не лежи у срећи, него у њеном постизању”.

„Лепота је мистериозна, али и ужасна. Божанско и ђавоље се ту боре, а поприште борбе је људско срце”.

„Сарказам – последње уточиште скромних и честитих људи у си-туацијама када се приватност њихових душа насилно нападне.

„Не може човека свако увредити”.

„Има много мисли које су ту увек, а опет су одједном нове”.

„Тајна човечијег живота није у томе да само живи, већ у томе зашто живи”.

„Волети значи моћи другог човека видети онаквим каквим га је Бог створио”.

„Колико је људи који не мисле сами, него живе од мисли које су измислили други”.

„Пре него што кажеш људима како треба да живе, покажи то на свом примеру”.

„Онај који никад не промени своје мишљење, воли самог себе више него ли истину”.

„Има сусрета, чак са потпуно непознатим особама, за које се по-чињемо интересовати већ од првог погледа, некако одједном, не-очекивано, пре него што иједну реч проговоримо”.

„Ако рај није у теби самом, никад нећеш ући у њега”.

„Заведи ми ум и имаш моје тело, пронађи ми душу и имаш ме заувек”.

„Не може се волети оно што се не познаје. Било да је реч о човеку или о народу. Будите сигурни да сви они који свој народ престају да разумеју и губе везу са њим, одмах и у истој мери губе и веру очева, постају или атеисти или равнодушни људи.”

Anekdote

Isak Njutn

Isak Njutn (1643-1727) poznati engleski fizičar, matematičar i astronom, poznat je po anegdoti da mu je pad jabuke na glavu dao ideju za teoriju gravitacije, ali ne samo po njoj. Kao odgovor na pitanje kako je, iako na početku loš đak, uspeo da se popravi u školi, Njutn je odgovorio: „U početku sam bio jedan od najgorih u razredu. Ali kada me je jedan od učenika izdevetao, misleći da kao najbolji đak na to ima pravo, odlučio sam da mu se osvetim i – prionuo sam na knjigu i ubrzo postao prvi đak u odeljenju”. Njutn je zbog svog doprinosa nauci i postavljanja zakona opšte gravitacije i osnovnih zakona mehanike, dobio jedinicu za jačinu sile (1 N). Tvorac je i diferencijalnog i integralnog računa.

Bendžamin Frenklin

Poznati američki fizičar, pronalazač i državnik, Bendžamin Frenklin (1706 – 1790) je pored nauke ostao upamćen i po stavovima o društvu i ekonomiji. Jedna od njegovih čuvenih izreka je i ona da je vreme novac.

Frenklin se zalagao za to da svi imaju pravo glasa, a ne samo oni koji plaćaju porez, obrazlažući to na vrlo duhovit način. „Ja imam lepo magare za koje plaćam porez. Dakle, imam pravo glasa. Kada mi životinja uquine neću ga više plaćati, pa prema tome neću više biti glasač. A sada bih voleo da znam ko je u stvari glasač – ja ili moje magare?”

Humbolt

Dok je tragao za izvorom reke Orinoko, Humbolt je bio gost jednog amazonskog plemena. U znak prijateljstva, od poglavice je dobio papagaja koji govori. Međutim, Humbolt je primetio da papagaj ne izgovara reči plemena domaćina. Saznao je da je papagaj ratni plen i poslednje živo biće koje „govori” jezikom plemena koje je uništeno u ratu. Zapisujući reči koje je čuo od papagaja, Humbolt je spasao od zaborava deo kulture plemena Majpure.

Pavle Savić

Srpski naučnik Pavle Savić (1909 – 1994) proučavao je oblast nuklearne fizike, fizike visokih pritisaka i niskih temperatura. Dobio je Zlatnu medalju Lomonosova, najveće rusko naučno priznanje. Dok je bio đak, dobio je primedbu od profesora srpskog jezika da na pismenom zadatku nije koristio citate, uz komentar da se bez citata ne vidi da ista čita. Na sledećem pismenom zadatku Pavle je citirao slavnog kineskog filozofa Van Fu Džija. Dobio je odličnu ocenu i pohvalu što je tako brzo prihvatio savet. Samo najbliži njegovi drugovi znali su da pomenuti slavni filozof ne postoji.

Dusepe Balsamo

Alhemičar i avanturista Đuzepe Balsamo bio je i veliki lažov. Jednom u prisustvu kardinala Rohana govorio je kako je poznao Pontija Pilata, te da je njegov veliki prijatelj. Mnoge stvari je opisivao detaljno i u tančine na čuđenje prisutnih. Kardinal se približi njegovom slugi i upita ga:

– Ja ne verujem to što mi vaš gospodar priča. Jer da je tako, on bi sada morao biti star gotovo dve hiljade godina. Da niste i vi bili s njime?

– Ah, ne gospodine – odgovori sluga – moj je gospodar mnogo stariji od mene. Ja sam u njegovoj službi tek četiri stotine godina.

Džingis-kan

Džingis-kan je voleo konje, pa je često za jednog jedinog konja znao osloboditi stotinu robova:

– Čovek može biti prijatelj čoveku. Konj je uvek prijatelj čoveku – govorio je.

Pavle Savić

Jednom je Džingis-kan naredio da se ubije njegov najbolji konj jer je posrnuo u jednom okršaju s neprijateljem:

– Ovaj put je posrnuo, drugi put bi možda pao – rekao je.

Priznavajući samo silu i teror, kao osnovne zakone prosperiteta svoje zemlje, Džingis-kan je rekao:

– Kad bih znao da ću vatrom osvojiti svet, tada bih ga zapalio.

Velikog osvajača Džingis-kana upita njegov ratnik:

– Šta je najlepše na svetu?

– Dve stvari – odgovori ovaj – konj koji te nosi i mač kojim pobeđuješ neprijatelja.

Lepota i sjaj velikog dijamanta što ga je Džingis-kan darovao svojoj drugoj ženi Kulan, njoj nije mnogo značio. Nakon nedelju dana provedenih s već pomalo ostarelim ratnikom, rekla je svojoj robinji:

– Moj gospodar nalikuje na ovaj kamen: sjajan je i velik, ali beskoristan.

Marlen Ditrh

Filmska glumica Marlen Ditrh prisustvovala je jednom predavanju o inteligenciji muškaraca i žena. Posle predavanja predavač se obratio „najlepšoj baki na svetu” i upitao je ima li šta dodati na temu. Marlen mu je odgovorila:

– Možda je istina da su muškarci inteligentniji od žena, ali ja još nisam videla ženu koja bi trčala za glupim muškarcem i samo se divila njegovim lepim nogama.

Ludvig van Betoven

Kad je bio potpuno gluv, Betoven je takođe stvarao, pa su tako nastala mnoga značajna muzička dela. Jednom je rekao:

– Mnogi misle da se sluša samo ušima. Ja sve tonove čak i vidim

U društvu nekih političara razgovaralo se o ratu i miru, neko je nabrajao šta bi sve trebalo učiniti za očuvanje mira. Betoven, koji je čuo ovaj razgovor, upadne: – Gospodo, verujte mi, muzika je efikasnija od bilo kakve politike kad se radi o tome da narodi zavole mir.

Indija

U drevnoj Indiji, jedan čovek osuđen je na smrt. Kada je kazna izrečena, pao je pred noge svog kralja i zatražio milost. „Gospodaru, ako mi poštedite život”, rekao je, „u roku od godinu dana naučiću vašeg konja da leti.”

„Privremeno si slobodan”, rekao je kralj. „Ali ako u roku od godinu dana konj ne poleti, presuda će biti izvršena.”

Kada su ga kasnije članovi porodice zabrinuto pitali kako misli da ostvari svoje obećanje, čovek je spokojno odgovorio: „Za godinu dana može da umre kralj, ili da umre konj, ili da umrem ja, a na kraju krajeva, možda taj konj stvarno i poleti!”

Mudre misli

Ako ne znaš s vatrom, možeš se opeći, ali ti se može i ugasiti ...

Ateisti ne moraju biti poštteni. Nema boga koji bi za njih bio nadležan.

Biti il' ne biti? Još pitanja?

Čovek je kao zrno riže, koje se kuva u loncu: ponekad na površini, ponekad na dnu.

Da li su i među rođacima mogući dobrosusedski odnosi?

Deco, možete misliti kakav je život kada je od kolevke pa do groba najlepše đaćko doba.

Građanski rat. Hura! U ime naroda istrebićemo sami sebe.

Idealna lepota za žapca je - žaba.

Ima istina u koje nije dobro verovati.

Ima ljudi koji bi sa zadovoljstvom otišli u krevet sa ženom svog prijatelja, ali bi sa gađenjem odbili da puše iz njegove lule.

Ima ljudi koji od svog bogatstva nemaju ništa osim straha da će ga izgubiti.

Ima ljudi koji se više raduju tuđoj nesreći nego svojoj sreći.

Ima ljudi toliko dosadnih da sa njima za pet minuta izgubimo čitav dan.

Istorija je roman koji se zbio, a roman je istorija koja je mogla biti.

Istorija sveta je samo biografija velikih ljudi.

Izađi svaki dan napolje. Čuda su iza svakog ćoška.

Izdaja prijatelja je prva vežba za izdaju domovine.

Izdajstvo nikad ne uspeva: zašto? Ako uspe, niko ga se ne usudi nazvati izdajstvom.

Ja ne znam što mi je bio deda; više me brine što će biti njegov unuk.

Ja ovako zamišljam idealan svet u kome bi svi bili srećni: sve žene bi bile udate a svi muškarci neoženjeni.

Jedna je pamet dobra, dve su još bolje.

Jesu li mrtvi pali uzalud? Ako svet ostane onakav kakav je, onda jesu.

Kad bi se pameti prodavale, opet bi svako kupio svoju.

Kad bogovi hoće da nas kazne, oni usliše naše molitve.

Kad jednom prekineš, ne možeš više bez ćvora nastaviti prekinutu nit.

Kad su hteli opravdati svoja dela izneli su razloge koji su bili toliko glupi da su mogli biti samo istiniti.

Kad su svi protiv tebe, ili apsolutno grešiš ili si apsolutno u pravu.

Kada ti auto pređe brzinu od 100 km/sat, onda više ne voziš, nego gađaš.

Kako god da je dobra ili loša situacija, promeniće se. Kako je, ponekad, neugodno naći se nepozvan na nekom poznatom mestu ...

Kako se treba ponašati kad u svojoj kući zatekneš ženinog prijatelja u krevetu s tuđom ženom?

Kako u životu pomiriti dve suprotnosti, ne voleti izgubljeno i ne izgubiti voljeno ...

Kakva bi tišina nastala kad bi ljudi govorili samo ono što znaju.

Karijeristi nemaju prijatelje - oni imaju svoje ljude.

Ko dobro čini od njega svako još više dobra očekuje.

Ko hoće nešto da učini, nađe način, ko neće ništa da učini, nađe opravdanje.

Ljudima se neverovatno dopada odobravanje.

Loš je znak kad mladi imaju previše pameti.

Najmilije je uvek ono ćega nemaš.

Najokrutnije laži se često kažu sa slutnjom.

Najteža je noć do jutra... Kad se i najkрупniji komadi nadanja guše u plimi glasne tišine ...

Ne misli, da si dobar, ako si najbolji među najslabijima.

Ne merkaj život. Iskoristi ga najviše što možeš.

Ne može se pametno voleti ... Ili se voli, ili ne voli ...

Ne obara se svako drvo prvim udarcem.

Ni jednu tajnu nećete bolje saćuvati od one koju svako nagađa.

Nije dovoljno, da si dobar, potrebno je napraviti i ostale takvima.

Nije se teško zaljubiti, teško je to reći.

Nije srećan onaj ko puno ima, srećan je onaj kome malo treba.

Nije važno koliko ljubiš, važno je koliko si ljubljen.

Nikad ćovek ne može da kaže toliko mudrosti, koliko može da prećuti ludosti.

Nikad ne potcenjuj svoju moć da promeniš sebe.

Nikad ne treba dizati ruke od dobre stvari. Samo... kako znati da je dobra?

Nikada ne ljubiš dovoljno, ako ne ljubiš previše.

Nikada ne odgađaj za sutra, što možeš napraviti prekosutra.

Nikada ne veruj ćoveku, koji o svemu govori dobro.

Ništa nije tako loše da ne može biti gore.

Nisu loša vremena, nego ćovek.

Ništa nije samo po sebi dobro, ni loše, zavisi samo šta o njemu mislimo.

Ništa se ne zaboravlja sporije od uvrede, a ništa brže od dobroćinstva.

Niti jedna druga stvar na svetu me ne zadivi tako, kao posao: satima mogu sedeti i gledati ga.

Prva ljubav je slađa od meda.

Prva ljubav je slična prvome snegu; retko dugo ostane. Svaka je zamisao laka kad se ne uzme u obzir stvarnost.

Sve mane kada su u modi postaju vrline.

Рјечица, Озрен, Република Српска
Фото: Јадранка Стојановић